PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto X. - Štev. 297 (2916) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST, sreda 15. decembra 1954 Cena 20 lir

Spričo naraščanja gospodarske krize in brezposelnosti je vsekakor nujno potrebno, da rimska vlada takoj začne izpolnjevati svoje obljube o milijardah, ne pa da čaka do pomladi ali pa še dalje, kot je izjavil župan Bartoli.

RAZPRAVA O PARIŠKIH SPORAZUMIH V ITALIJANSKI POSLANSKI ZBORNICI

Z glasovi desnice zagotovljena ratifikaciji obilna večina

KPI bo predlagala, naj se v primeru ratifikacije sporazumi ne začno izvajati do novih pogajanj z ZSSR - Socialdemokratska elastičnost v vprašanju zemljiških pogodb

(Od našega dopisnika)

RIM, 14. — Današnje nadaljevanje razprave o pariških sporazumih je potrdilo pričakovanje, da je ratifikaciji zagotovljena precejšnja večina. Poslancem vladne večine se namreč pridružujejo glasovi desnice. Čeprav se monarhisti obeh strank sicer v diskusiji še niso izrekli, govorijo o njihovem stališču dovolj zgovorno izjave na kongresu PNM v Milanu in na zborovanju PMP v Rimu. Danes pa je neofašist Anfuso potrdil, da bodo tudi poslanci MSI glasovali za ratifikacijo pariških sporazumov.

Druga zanimiva napoved se tiče poteka razprave. Luigi Longo je v imenu poslanske skupine KPI napovedal, da bo predložil spreminjevalni predlog, po katerem bi v primeru ratifikacije sporazumov z njihovo izvedbo počakali do konca novih pogajanj z ZSSR. Stališče je podobno tistemu ki so ga na primer zavzeli zahodnonemški socialni demokrati ali ki ga zagovarja v Franciji general De Gaulle.

Sicer pa je debata potekala brez večjega razburjenja. Večino govornikov so predstavljali poslanci KPI in PSI, ki so se lotili kritike pariških sporazumov tako s političnega kot z juridično-ustavnega stališča. Njihov glavni govornik je bil danes Longo, ki je dejal, da je trditev poročevalca večine zunanjepolitičnega odbora, da pomenijo pariški sporazumi evropsko rešitev nemškega vprašanja, lažna z dveh strani: «prvič ne gre za nobeno evropsko rešitev, drugič pa od Zahodnoevropske zveze ni mogoče pričakovati nobene rešitve nemškega vprašanja». Pri pariških sporazumih je namreč udeležena, je dejal Longo, samo manjšina evropskih dežel, izključena pa je od njih evropska velesila kot ZSSR. V polemiki z republikancem La Malfo pa je Longo zanikal, da bi Zahodnoevropska zveza mogla predstavljati korak k uresničenju evropske skupnosti. Nato je Longo dejal, da bi bila Italija v novem organizmu v podrejenem in manjvrednem položaju. V podobnem smislu je govoril tudi Longov strankarski tovariš Berti.

Socialist Guadalupo se je lotil pariških sporazumov s pravne strani in dejal, da obsegajo sporazumi številne priloge, ki ne bodo predložene parlamentu v ratifikacijo, ki pa vsebujejo zelo vazne sklepe. Priloga III. je dejal Guadalupo, prenaša na vodstvo Zahodnoevropske zveze vsa nadnacionalna pooblastila, ki jih je predvidevala pogodba o EOS na vojaškem področju, in s tem jemlje Italiji nadzorstvo nad njenimi oboroženimi silami, kar je v nasprotju s čl. 87 ital. ustave, po katerem pripada samo predsedniku republike pravica, da v zadnji instanci razpolaga z italijanskimi oboroženimi silami. K temu je Guadalupo še omenil, da so evropske oborožene sile poverjene ameriškemu poveljstvu, Anglija in Francija pa imata znatne komandne položaje (maršal Montgomery je namestnik poveljnika SHAPE, maršal Juin pa poveljnik srednjeevropskega sektorja), medtem ko Italija še zdaleč nima takšnih položajev.

Liberalec Colitto je naznanil, da bo njegova skupina «brez oklevanja» glasovala za ratifikacijo. O vprašanju izvršnih odredb za izvajanje sporazumov, za katere predvideva sporazum pooblastilo vladi, da jih izdaja v obliki dekretov predsednika republike, je Colitto opozoril na Martinove izjave, da za to zahtevo vlade ni «noben skritnamen».

Neofašist Anfuso je izjavil, da bo njegova stranka sprejela pariske sporazume «kot manjše zlo», čeprav mora glede njih izraziti številne pridržke. Anfuso je med drugim kritiziral dejstvo, da bo vojaške zadeve Zahodnoevropske skupnosti vodil «direktorij velesil», od katerega je Italija izključena. Nato je pogledala iz njega stara anglofobija, ko je protestiral, da bo namesto Pariza zdaj London praktično glavno mesto nove zveze. Tudi Francozi se pri njem niso mnogo bolje odrezali: nedavno Mendes-Franceovo sondiranje v Moskvi je imenoval «prvi torpedo proti pariškim sporazumom» in prerokoval, da bo temu «nujno sledilo sovjetsko-nemško zbližanje».

Medtem se je v poznih nočnih urah med zelo ostrimi prerekanji o spremembah statuta končaval v Milanu kongres PNM, na katerem je bil Covelli soglasno potrjen za glavnega tajnika stranke. Diskusija o spremembah statuta in procedura štetja glasov za izvolitev novega vodstva se vlečeta pozno v noč. Zanimiva je bila tudi diskusija o tem, ali naj se monarhisti naslonijo bolj na fašiste ali na desne demokristjane.

Vodstvo PSDI pa je danes razpravljalo o vprašanju zemljiških pogodb in končno z že običajnim razmerjem 16 glasov proti trem (levica: Mondolfo, Faravelli in Zagari) odobrilo resolucijo, ki spretno manevrira med oznanjanjem zvestobe sklepom zadnjega kongresa in bolj elastičnim zavzemanjem stališča za nadaljevanje diskusij med predstavniki vladnih strank o tem vprašanju. Socialdemokratska resolucija pa vendarle ostaja pri načelu «pravičnega razloga» kot edinega vzroka za odpoved pogodb. Isto stališče je včeraj zavzelo tudi vodstvo demokristjanske sindikalne organizacije CISL.

V senatu pa je danes komisija za zadeve predsedstva vlada odobrila besedilo zakona o pooblastilu, kot ga je izglasovala poslanska zbornica. Kot je znano, se to besedilo nekoliko razlikuje od besedila, ki ga je senat že odobril, zaradi česar bo v palači Madama potrebno še eno glasovanje.

A. P.

TITO BO JUTRI odpotoval v Bombay

Nato bo takoj nadaljeval pot z vlakom v Novi Delhi

BEOGRAD, 14. — Po vesteh iz Novega Delhija bo eskadra predsednika republike v četrtek zgodaj zjutraj v spremstvu indijskih rušilcev in enot indijskega vojnega letalstva prispela v bombaysko pristanišče. Po kratkem sprejemu na palubi «GALEBA» bo predsednik Tito po 16-dnevnem potovanju stopil na tla prijateljske Indije. Še istega dne bo s posebnim vlakom odpotoval v Novi Delhi.

narjev, uvozila pa je iz Italije za 8,27 milijard dinarjev. V gospodarskih krogih v Beogradu vlada prepričanje, da bo nova trgovinska pogodba omogočila obilnejšo medsebojno trgovsko izmenjavo.

Gospodarska odbora zvezne skupščine sta danes nadaljevala razpravo o družbenem načrtu. Parlamentarni krogi javljajo, da bo zvezna skupščina ob koncu decembra pričela razpravo o družbenem načrtu. Pričakuje se, da bo 27. decembra podpredsednik zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović na skupni seji obeh domov podal poročilo o tem načrtu. Istega dne bodo posamezni državni tajniki na skupnih sejah obeh domov podali poročila o proračunih svojih tajništev. Med drugimi bo dr. Aleš Bebler govoril o proračunu tajništva za zunanje zadeve.

V parlamentarnih krogih sodijo, da bo skupščina se pred koncem leta sprejela družbeni načrt. Po novem letu se bo skupščina ponovno sestala in razpravljala o nekaterih zakonskih predlogih, med njimi tudi o predlogu zakona o komunah.

B. B.

Pogajanja v Beogradu za trgovinsko pogodbo med FLRJ in Italijo

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 14. — Danes so se v Beogradu začela pogajanja med jugoslovanskimi in italijanskimi zastopniki za sklenitev novega trgovinskega sporazuma o plovbi in o gospodarskem in tehničnem sodelovanju. V zvezi s tem ugotavljajo v Beogradu, da obstajajo zelo ugodni pogoji za poglobitev medsebojnega gospodarskega sodelovanja. Jugoslavija je lani izvozila v Italijo blaga v vrednosti nad 7 milijard di-

Slava padlim junakom!

Ob trinajsti obletnici ustrelitve Tomažiča, Kosa, Ivančiča, Vadnjala in Bobka

Trinajst let nas loči od onega decembrskega jutra, ko so po kraški gmajni odjeknili streli, ki so zrušili junake Pinka Tomažiča, Simona Kosa, Ivana Ivančiča, Ivana Vadnjala in Vika Bobka. Dogodki, ki so si sledili v tem razdobju, potrjujejo, da žrtve teh in mnogih drugih niso bile zaman, nalagajo nam pa tudi budnost in nas opozarjajo na nadaljevanje borbe v okviru nastalih okoliščin.

Tomažič in tovariši padli in preživeli, so bili v tisti napredni fronti, ki je naše delovno ljudstvo v odločilnih trenutkih usmerila k skupni borbi proti najbolj nazadnjaškim silam, ki so skušale zasužnjiti človeštvo.

Tomažič in tovariši, prav tako kakor bazoviški junaki, poleg tisočev in tisočev drugih, so šli v boj proti tisti miselnosti in zaslepljenosti, ki sta dvignili fašistično Italijo in nacistično Nemčijo na zavojevalne pohode; v boj proti tisti miselnosti, ki poveličuje socialno in narodnostno zatiranje. S svojo žrtvijo in zgledom so ti tovariši prebujali in krepili med tukajšnjim ljudstvom odpor proti vsestranskemu nasilju. Klice, ki jih je oplodila njih kri, so porajale nove sile, ki so kot sestavni del vseh naprednih sil sodelovale in še dalje sodelujejo pri rušenju nazadnjaške miselnosti, v boju proti socialni krivičnosti, proti vsem človeka nevrednim pojavom in pri ustvarjanju nove družbe, ki naj ji bo tuje sleherno zapostavljanje, sleherno odrekanje človeških pravic posamezniku in skupnosti.

Vsebina borbenega protifašističnega programa Pinka Tomažiča, ki je pozival na združitev vseh naprednih sil našega delovnega ljudstva v enotno fronto ter na združeno borbo slovenskih in italijanskih naprednih ljudi, je tudi danes v novih pogojih še vedno in še posebno aktualen. Še se oglašajo tisti, ki nočejo razumeti, da je njih doba minila, da so napredne socialistične sile na vsem svetu na pohodu.

Tu pri nas in v Italiji je potrebna še posebno odločna borba proti tem silam, ki se vedno besneje zaganjajo tudi v tisto malo, kar nam priznava posebni statut v okviru za nas krivičnega londonskega sporazuma, do katerega je prišlo spričo realističnega presojanja sedanjega svetovnega položaja. Zaganjajo se tudi v tiste italijanske napredno misleče elemente, ki nam priznavajo vsaj deloma to, do česar imamo pravico.

To nam še bolj potrjuje pravilnost naše borbe in nujnost naše povezave z italijanskimi naprednimi silami. Le s socialno napredno vsebino prežeta borba bo povečala vrsto naših zaveznikov in nam omogočila, da se v njenem okviru, ob podpori teh zaveznikov naprednih sil, uspešneje zavzemamo za priboritev skupnih koristi in pravic in za naše specifične pravice, ki nam jih posebni statut izrecno priznava, ter za priboritev še nepriznanih in teptanih pravic.

Nesebična žrtev teh in mnogih drugih tovarišev pa naj bo tudi v resno opozorilo vsem tistim, ki bi hoteli danes obnavljati stare fašistične metode proti tukajšnjemu ljudstvu. V opozorilo naj jim bo, da takih metod naše ljudstvo ne bo dopustilo in jih bo vselej odločno zavrnilo, ker je to ne samo njegova pravica, ki mu jo dajejo razen nenapisanih tudi napisani zakoni, pač pa tudi njegova dolžnost kot sestavnega dela naprednega človeštva.

S tako borbo se bomo dostojno oddolžili spominu padlih tovarišev in spominu Pinka Tomažiča, ki je v imenu neštetih drugih, ki so padli pred njim in za njim, malo pred smrtjo napisal:

Spominjajte se nas in onih, ki so darovali svoje najdražje — svoje življenje — pred nami, in onih, ki bodo darovali življenje za nami za svobodo delovnega ljudstva».

Danes začetek razprave v Bundestagu o ratifikaciji pariških sporazumov

Nesoglasja med vladnimi strankami o posarskem sporazumu, ki bo predložen parlamentu obenem z ostalimi pariškimi dokumenti - Socialni demokrati o Posarju - Priprava na razpravo o ratifikaciji v Parizu

Dullesove izjave pred odhodom na zasedanje NATO v Parizu

BONN, 14. — Jutri se bo v Bundestagu začela debata o ratifikaciji pariških sporazumov, ki jih bo zbornici predložil kancler Adenauer.

Zahodnonemška zvezna vlada je danes odobrila besedilo izjav, s katerimi bo kancler Adenauer jutri predložil v Bundestagu zakonske predloge o ratifikaciji. Demokristjanska poslanska skupina je že sklenila, da bo glasovala za vse sporazume.

Socialdemokratska opozicija pa je sklenila, da bo predložila jutri Bestagu resolucijo, v kateri bo zahtevala, naj se ratifikacija sporazumov preloži do konca morebitne nove konference štirih o vprašanju nemške združitve.

Voditelj socialdemokratske opozicije Ollenhauer, ki bo govoril jutri takoj za Adenauerjem, bo med svojimi izjavami predložil to resolucijo, jo obrazložil in zahteval, naj se o njej glasuje.

Razpravljali bodo o vseh pariških sporazumih, ki obsegajo ukinitev okupacijskega statuta in vrnitev zahodnonemške suverenosti, oboroženje Zahodne Nemčije in njeno vključitev v atlantski pakt in Zahodnoevropsko zvezo, pa tudi o francosko-nemškem sporazumu o Posarju.

Stališča posameznih strank so v glavnih črtah naslednja: demokristjani odobravajo vse sporazume, tudi onega o Posarju, liberalci pa kategorično zavračajo sporazum o Posarju, enako kot begunska stranka in nemška starnka, vse te tri stranke pa odobravajo pariške sporazume same na sebi.

Socialni demokrati odločno nasprotujejo tako sporazumu o Posarju kot pariškim sporazumom o nemški oboroženi. Glede teh poudarjajo predvsem to, da tvega Zahodna Nemčija z ratifikacijo pariških sporazumov, da se onemogoči vsako pogajanje z ZSSR o nemški oboroženi.

Debati v prvem čitanju ne bo sledilo glasovanje. Sodijo pa, da bo demokristjanska stranka predložila Bundestagu resolucijo, ki odobrava zunanjo politiko kanclerja Adenauerja, in to kot posreden odgovor na socialdemokratske interpelacije.

Socialdemokratska stranka je danes objavila poročilo, v katerem izjavlja, da je sicer bila in je še pripravljena priznati francoske interese v Posarju «v oni meri, v kateri so skladni z interesi posarskega ljudstva», da pa gospodarska določila pariškega sporazuma o Posarju niso sprejemljiva.

Poročilo navaja razloge za to socialdemokratsko stališče: sporazum o Posarju uzakonjuje francosko-posarske gospodarske konvencije, ki so bile po socialdemokratskem mnenju sklenjene pod francoskim pritiskom; nadalje določa sporazum, da ostane Posarje na francoskem monetarnem področju s posledico, da bo posarski bančni sistem «pofrancozen», da posarsko gospodarstvo ne bo moglo dobivati dovolj kreditov, da bodo vse investicije pod Francoskim nadzorstvom in da bo francoska vlada vedno pristojna za posarske trgovinske pogodbe in pogajanja o njih.

Socialdemokratsko poročilo zaključuje, da sporazum o Posarju ne nudi nobenega jamstva ne glede povečanja trgovine med Posarjem in Nemčijo, ne glede enakega obravnavanja Nemčije in Francije v Posarju.

Posarsko vprašanje je aktualno tudi v Franciji, kjer si predvsem želijo, da bi zahodnonemški parlament v ustavni obliki potrdil sporazum med Adenauerjem in Mendes-Franceom. V bližnji debati o ratifikaciji pariških sporazumov, ki se bo v francoski narodni skupščini začela 20. decembra, bo predložen v odobritev tudi sporazum o Posarju. Danes so razdelili poslancem besedilo zakonskega načrta o ratifikaciji posarskega sporazuma. Ratifikacijski načrt obsega glavne značilnosti sporazuma in pravi nato, da sporazuma o Posarju ni mogoče ločiti od ostalih protokolov, podpisanih v Parizu.

Medtem je zunanjepolitična komisija belgijske poslanske zbornice soglasno odobrila zakonski načrt o ratifikaciji pariških sporazumov. Razprava o ratifikaciji v poslanski zbornici se bo začela verjetno takoj po Novem letu, se pravi, po odobritvi pariških sporazumov v zahodnonemškem in francoskem parlamentu.

WASHINGTON, 14. — Ameriški državni tajnik John Foster Dulles je danes odpotoval iz Washingtona v Pariz, kjer se bo udeležil zasedanja atlantskega sveta in zasebnih sestankov z zunanjima ministroma Francije in Anglije. Ob odhodu je Dulles izjavil, da se bo v Parizu udeležil «normalnih polletnih sestankov NATO» in da ga spremljajo finančni minister Humphery pomočnik obrambnega ministra Anderson in ravnatelj uprave za operacije s tujino Harold Stassen. Dejal je, da bodo v Parizu «pregledali doseženi napredek in se ozrli v prihodnost», to pa «po načelih dolgoročne politike, ki je bila sprejeta pred 20 meseci in ki bo državam NATO zagotovila potrebno moč». Pripomnil je, da bodo tudi na tej konferenci «poudarili obrambni značaj atlantske organizacije». Nato je Dulles dejal, da «dokler ni opaziti nedvomnih znakov o spremembi napadalnega in ekspanzionističnega stališča komunistov, ni mogoče zmanjšati vojaških naporov».

Kot poročajo iz Bonna, ne bo pariškemu zasedanju NATO prisostvoval noben nemški opazovalec, ker bonnska vlada ni dobila nobenega vabila. Sestanka ministrov Evropskega sveta, ki bo tudi v Parizu, pa se ne bo udeležil kancler Adenauer, temveč ga bo zastopal podkancler Bluecher.

Medtem so danes v Moskvi listi in radio zanikali «vesti, razširjene v tujini, da so se v Moskvi začeli razgovori med ZSSR in zahodnimi velesilami o avstrijskem vprašanju». Komentator radia Moskva je k temu pripomnil, da «imajo te govorice samo namen, da podprejo načrte Mendes-Francea, da bi francoski parlament ratificiral pariške sporazume».

OB RAZPRAVI O CIPRU V OZN velike demonstracije v Atenah

Več demonstrantov ranjenih - Vzklikanje proti ZDA in Veliki Britaniji - Nadaljevanje dela ostalih odborov in glavne skupščine

ATENE, 14. — Danes ko je politični odbor ZDA začel razpravljati o Cipru, je prišlo do velikih protiameriških in protibritanskih demonstracij. Nad 5.000 grških študentov je demonstriralo po mestnih ulicah ter vzklikalo proti Angležem in Američanom. Zlasti so študentje vzklikali proti ZDA, ker so obljubile podporo Veliki Britaniji v OZN. Nosili so napise: «Američani, rajši imamo odkrite sovražnike nego take prijatelje, kakršni ste vi». Študentje so na univerzi na skupnem zborovanju odobrili resolucijo, v kateri se obvezujejo, da bodo nadaljevali borbo za osvoboditev Cipra. Nato so v povorkah šli po ulicah in so skušali priti do ameriškega in britanskega poslaništva. S kamenjem so demonstranti razbili okna na poslopjih, kjer imajo sedeže ameriške ali angleške ustanove.

Pred ameriškim in britanskim poslaništvom so bile močne policijske straže, ki so preprečile dostop do poslopij. Demonstrantje so se spopadli s policisti. Bilo je 27 ranjenih, od katerih 7 hudo. Drugih 52 pa je dobilo manjše praske. Demonstracije so trajale skoraj pet ur.

Kakor poročajo iz New Yorka, je med razpravo o grški zahtevi, naj se prebivalstvu Cipra prizna pravica, da samo odloča o svoji pripadnosti, novozelandski delegat izjavil, da bi razpravljanje o tem lahko škodilo dobrim odnosom med državami članicami OZN, ter je predlagal, naj se razpravljanje odloži.

Grški delegat Kiru se je temu uprl in je izjavil, da bi odložitev razpravljanja bila koristna samo, če bi britanska vlada pristala na pogajanja s predstavniki ciprskega prebivalstva, kakor je to napravila francoska vlada s predstavniki tunizijskega prebivalstva. Opozoril je nato, da bi morala OZN pozneje pod pritiskom resnih dogodkov zavzeti stališče do tega vprašanja, če ga ne zavzame sedaj, ko je ozračje bolj mirno.

Novozelandski predlog so podprli tudi turški, angleški in ameriški delegat. Ta je izjavil ,naj bi se o odložitvi odločalo šele potem, ko bo Grčija podrobno obrazložila svoje stališče. Sovjetski delegat pa se je protivil odložitvi in poudaril, da glavna skupščina ne more prezreti poziva ciprskega ljudstva, ki zahteva pravico svobodnega izbiranja svoje svobode.

Odbor je zatem z 28 glasovi proti 15 in 16 vzdržanimi sklenil dati prednost razpravljanju in glasovanju o novozelandski resoluciji. Pe pred glasovanjem je britanski delegat Nutting očital Grčiji, da hoče pritiskati na skupščino, da bi dosegla priključitev Cipra h grškemu ozemlju v nasprotju z mednarodnim sporazumom, ki ga je svoj čas podpisala.

Razprava se je nadaljevala na nočni seji.

Medtem ko glede Hammarskjoeldove pobude o ameriških letalcih še vedno čakajo na odgovor iz Pekinga, je predstavnik ameriškega državnega departmaja Lincoln White danes izjavil, da ZDA ne bodo pristale da bi 11 ameriških letalcev, ki so zaprti na Kitajskem, zamenjali s 35 kitajskimi študenti, ki jih zadržujejo v ZDA.

V posebnem političnem odboru pa je sirijski delegat položil resolucijo v zvezi s sovjetskim protestom zaradi kršitve svobodne plovbe v Kitajskem morju. Resolucija poziva prizadete države, naj rešijo svoje spore «s primernim mednarodnim postopkom».

Socialni odbor pa je danes sprejel resolucijo, ki obsoja prisilno delo v politične ali gospodarske namene. Proti resoluciji je glasoval sovjetski blok, 12 delegacij pa se je vzdržalo.

Glavna skupščina je razpravljala o raznih sklepih, ki so bili že sprejeti v njenih odborih. Odobrila je resolucijo, ki poziva južnoafriško vlado, naj preneha s svojo politiko rasne diskriminacije. Odobrila je nato resolucijo, ki poziva države članice, naj finančno prispevajo za nadaljevanje dela ustanove za obnovo Koreje. Skupščina se je dalje izrekla za sprejem ukrepov, ki naj omogočijo polno zaposlitev ter razvoj mednarodnih gospodarskih odnosov.

Skupščina je odobrila tudi načrt za ustanovitev svetovne rezerve živil. Edino ZDA so se vzdržale glasovanja. Ustanovitev te rezerve je predlagala Francija skupno z drugimi devetimi državami.

Glavni tajnik Hammarskjoeld je predlagal, naj bi se skupščina v prihodnjem juniju za dva tedna sestajala v San Franciscu, zato da proslavijo 10. obletnico podpisa ustanovne listine OZN. Sporočil je, da bi bilo v tem primeru potrebno nakazati dodatne kredite 62.500 dolarjev. Odbor za proračun je namreč odobril proračun za prihodnje leto, ki znaša 41.067.110 dolarjev.

Angleška vlada razpravlja o uporabi atomskega orožja

LONDON, 14. — Danes predpoldne se je ponovno sestala angleška vlada pod predsedstvom sira Winstona Churchilla. V dobro obveščenih krogih sodijo, da je vlada med drugim razpravljala o vprašanju uporabe taktičnega atomskega orožja v primeru napada na eno izmed atlantskih dežel.

Zadrega v Londonu zaradi Nuttingovih izjav

LONDON, 14. — Predstavnik Foreign Officea je danes izjavil, da je britanski delegat v OZN Nutting s svojimi izjavami o angleškem stališču v primeru napada na Formozo nedvomno hotel reči, da bi se v takem primeru «sovražnosti prav lahko razširile in OZN bi zaradi svoje svetovne odgovornosti nedvomno bila vpletena vanje».

Današnji britanski tisk izraža na splošno nezadovoljstvo in zaskrbljenost zaradi Nuttingovih izjav. Pet laburističnih poslancev je predložilo v zbornici resolucijo v zvezi s tem. Neka druga resolucija laburistov pa zahteva, naj se zunanji minister osebno izreče glede Formoze.

V krogih blizu zunanjega ministrstva pa so v precejšnji zadregi. Pri tem pa poudarjajo, da bi morebitni napad na Formozo privedel do intervencije OZN, glede katere pa bi lahko odločili samo po posvetovanju med državami članicami. To pomeni, da je odveč že sedaj govoriti o sklepih, ki bi jih sprejela OZN v takem primeru. Splošno mnenje pa je, da bi morala britanska vlada končno jasno obrazložiti svoje stališče glede Formoze.

Francoski proračun

PARIZ, 14. — Francoski ministrski svet je nocoj pooblastil predsednika vlade, da postavi vprašanje zaupnice med razpravo o proračunu. Ministrski svet je odobril nekatere dekrete v zvezi z zakonom, ki pooblašča vlado za izvajanje finančnega programa za gospodarsko ekspanzijo in za socialni napredek. Razpravljali so tudi o raznih vprašanjih zunanje politike.

Finančni odbor skupščine pa je žavrnil vojaški in civilni proračun za pridružene države Indokine. Odbor je očital vladi, da mu ni dovolj pojasnila svojih namer glede politike v Indokini.

FILM „VOJNA IN MIR" bodo snemali v Jugoslaviji

Snemala bo ameriška družba, sodelovali bodo tudi pripadniki JLA - «Porgy and Bess» v Beogradu

BEOGRAD, 14. — *Med jugoslovansko vlado in ameriško filmsko družbo «MACKAEL DODD» je bil danes v Beogradu podpisan sporazum o snemanju v Jugoslaviji umetniškega filma «Vojna in mir» po romanu Leva Tolstoja. V skupnem sporočilu, ki ga je prebral na tiskovni konferenci načelnik državnega tajništva za zunanje zadeve Branko Draškovič, se poudarja, da je jugoslovanska vlada, ker ceni humanistični smisel in aktualnost tematike slavnega romana za mirno sodelovanje in medsebojno razumevanje med narodi, dala svoje načelno soglasje za snemanje zunanjih posnetkov v Jugoslaviji ob sodelovanju pripadnikov JLA. Poleg tega bo jugoslovanska vlada dala tudi drugo potrebno pomoč.*

Predsednik komisije za kulturne veze z inozemstvom Marko Ristić je priredil nocoj sprejem za člane umetniške skupine ameriških črncev «Porgy and Bess», ki so danes po uspešnem gostovanju v Zagrebu prispeli v Beograd. Sprejema so se udeležili številni predstavniki političnega, kulturnega in javnega življenja v Beogradu in člani diplomatskega zbora.

B. B.

Eisenhowerjeva posvetovanja s člani kongresa

WASHINGTON, 14. — Danes je bil v Beli hiši drugi napovedani sestanek voditeljev kongresa, ki ga je sklical Eisenhower. Tega sestanka so se udeležili tudi voditelji demokratične stranke. Državni tajnik Dulles je po sestanku izjavil, da je članom kongresa obrazložil «tisti del zunanjih zadev, ki terja parlamentarno akcijo».

Demokratični senator Johnson, ki bo bodoči voditelj večine v senatu, pa je novinarjem izjavil, da so razpravljali o programu za gospodarsko pomoč azijskim deželam, o dolgoročnem programu za trgovino s tujino, o zvišanju plače vojakom ter o vladnih načrtih za ustanovitev «vojaškega rezervnega moštva». Johnson je dalje izjavil, da je priporočal predsedniku, naj se posvetuje z voditelji kongresa v raznih fazah pravljanja programa za gospodarsko pomoč Aziji, zato da se doseže zadeven sporazum.

Uradno poročilo, ki so ga objavili o sestanku, pravi med drugim, da je državni tajnik Dulles «priporočal, naj senat naglo prouči ratifikacijo manilske pogodbe in pogodbe za medsebojno pomoč, ki je bila sklenjena s Cangkajškom, kakor tudi določbe londonskih in pariških sporazumov o vzpostavitvi nemške suverenosti in o sprejemu Nemčije v NATO. Poročilo pravi tudi, da bo predsednik Eisenhower osebno prebral 6. januarja v kongresu svojo spomenico «o stanju v državi».

Skozi sito in rešeto

„Il Lavoratore in njegove pobožne želje

Glede izjav, ki jih je Saragat dal dopisniku beograjske «Politike», pravi «Il Lavoratore», da jih objavlja v informacijo svojim čitateljem in tržaškim socialdemokratom, da pa smatra odvečen vsak komentar. Saragatove izjave se glase: «PSDI zasleduje z največjim zanimanjem socialistične ostvaritve v notranjem razvoju Jugoslavije. Mi smo med prvimi podrčatalj poseben pomen jugoslovanskega odpora SZ v letu 1948 kot začetek novega kurza v odnosih med komunističnim svetom in Zapadom. Za nas Italijane je neodvisnost jugoslovanskega komunizma pomenila olajšanje kominformovskega pritiska na italijanski delavski razred. Jasno je torej, da smo zelo zainteresirani nad uspehom dela, ki ga je začel Tito. PSDI je imel v preteklosti stike z voditelji jugoslovanskega demokratičnega gibanja. Tov. Preti je obiskal Jugoslavijo in se je vrnil z najboljšimi vtisi. Naravno je, da je naš namen okrepiti odnose med PSDI in jugoslovanskim socialističnim gibanjem».

«Il Lavoratore» je to izjavo priobčil samo zato, da bi vplival na nacionalistično žilico nekaterih tržaških socialdemokratov. v upanju, da jih bo mogel pritegniti v svojo izrazito šovinistično orientirano gonjo proti jugoslovanski civilni upravi v coni B.

Glede jugoslovanskega «socializma», kakor ga imenujejo, pa bi spomnili «Il Lavoratore» na besede generalnega sekretarja KP SZ, ko je napil tudi Zvezi komunistov Jugoslavije. Če predstavniki sovjetske države napijajo Jugoslaviji, bi vi mogli trditi, da gre za vljudnostne fraze, ki so običajne v diplomatskem jeziku; če pa generalni sekretar KP SZ, Hruščev, napija tudi Zvezi komunistov Jugoslavije, tega prav gotovo ne dela zato, ker v Jugoslaviji grade kapitalizem, ampak prav zato, ker je Jugoslavija socialistična dežela.

Osamljeni mušketir Kominforma

Veliki Carnio je v «Il Lavoratore» izgubil živce; začel je kričati in se zaklinjati, da je vse zaman, da se v Trstu ne bomo nikoli vrnili v položaj, ki smo ga imeli pred zloglasno resolucijo Infombiroja, nikoli in nikoli. Vse spletke «titovcev» so zaman.

Res ne vemo, za kakšne spletke gre, a Carnio bo to že vedel, saj so v spletkarjenju oni največji mojstri. Mi delamo pri odprtih oknih, javno in odkrito povemo svoje mnenje o vseh vprašanjih, ki zadevajo tržaško delavsko gibanje. Tudi nam ni znano, odkod je Carnio pobral kleveto, da je baje naš namen razbiti njihovo partijo in sindikalno organizacijo ter razdvojiti Slovence in Italijane itd.

Naj se pomiri. Nevarnost naše akcije, ki mu jemlje živce in razsodnost, ni v teh naših «umišljenih» namenih, ampak v dejstvu, da je njihova celotna kominformovska koncepcija v razpadanju, da so še vedno žrtev tega zastarelega pojmovanja, da se ga pa ne morejo in nočejo otresti, ker bi zaradi tega morali temeljito menjati svoj dosedanji odnos do konkretnih vprašanj tržaškega javnega življenja.

Nimamo namena razbijati vaše partije; nimamo namena razbijati vaše sindikalne organizacije, nimamo namena razdvajati Slovence in Italijani. To bi bilo smešno in neumno, hkrati pa politično idiotsko, Če zamolčimo, da bi bilo tako ravnanje tudi načelno pogrešno. Vi sami predobro veste, da ne gre za take neumnosti; namenoma pa pišete tako, da bi svoje pristaše obvarovali pred našimi argumenti.

Vse to pa je zaman. Ni res, da je brez pomena, če mi pojasnjujemo, zakaj je prišlo do normalizacije med SZ in Jugoslavijo; ni res, da se vas to ne tiče, da nam prepuščate veselje nad zmago Jugoslavije v sporu s SZ; ni res, ker se dobro zavedate, da je polom Kominforma v primeru Jugoslavije hkrati tudi polom vašega Kominformovskega zaganjanja proti «titovcem», hkrati pa obsodba vse vaše politike od leta 1948 do danes, ki ni nič drugega kot posledica napada SZ na Jugoslavijo. Izkazalo se je, da leta 1948 niste imeli prav vi, ko ste resolucijo izrabili za razbitje tukajšnje antifašistične fronte, ampak da smo imeli prav mi, ki smo takrat zagovarjali ohranitev enotnosti proti in mimo vseh resolucij, kot najvažnejše dobrine, v skupni borbi skovanega italijansko-slovenskega bratstva.

In to vas boli, osameli mušketir propalega Kominforma. A s kričanjem si ne boste pomagali. Ostanke Kominforma bo tržaško delavstvo samo izpljuvalo in nadaljevalo pot po dosledno socialističnih načelih, tudi če se preteklost ne more nikoli več povrniti.

O ganljivosti

Iz tednika «La Cittadella»: «Pred tedni so odprli v Kopru italijanski konzularni urad, kateremu so novinarji — vštevši nas — opazovalci, posebni dopisniki, sloviti kot Montanelli, napovedovali iz razumljivih razlogov skromno dejavnost». Kdo, pomislite — se je govorilo — si bo v Kopru drznil v urade italijanskega konzulata?» No, danes moremo reči z gotovostjo, da je od dne, ko je bil konzulat odprt, neverjetno število oseb obiskalo ta urad. Sto in več Istranov na dan izpoveduje s tem ponosnim aktom svoje neuničljivo dostojanstvo svobodnih ljudi. Za nas vse je to razlog velike tolažbe in upanja, rekli bi ganjenosti, danes, ko vemo, da smo se zmotili».

Tudi nas je to priznanje ganilo. Kako dejansko ganljivi so ti novinarji, ki so do včeraj hujškali proti Jugoslaviji, danes pa morajo ugotoviti, da so se vsaj nekje zmotili: v tem, namreč, da v coni «B» ni tistega terorja, ki je bil zanje obvezen, kadar so govorili o njej. In to je res ganljivo.

Najbolj ganljivo pa je to, da je najbrž isti «novinar», ki v «C» sedaj ugotavlja «neuničljivo dostojanstvo» slavnega Montanellija informiral tako kot je zapisal. Sedaj ga je očitno nekdo potegnil za jezik. Če pa je M. laž sam skuhal — tem slabše!

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan so bili leta 1941 na Opčinah ustreljeni heroj Tomažič, Bobek, Ivančič, Kos in Vadnal.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, SREDA 15. decembra Kristina, Cvetana
Sonce vzide ob 7.39 in zatone ob 16.21. Dolžina dneva 8.42. Luna vzide ob 22.53 in zatone ob 11.10.
Jutri, ČETRTEK, 16. decembra Adela, Zaročnega

PO VEČ KOT DVEH MESECIH OD BUČNE OBJAVE

Gospodarska k..za v Trstu raste a „izredna nakazila" so še vedno v Rimu

Po izjavi dobro obveščenega župana Bartolija z izrednimi obljubljenimi nakazili ne bo nič pred marcem oz. aprilom

Pred več kot dvema mesecema je italijanska vlada objavila poročilo o izrednih denarnih nakazilih za «pojačenje tržaškega gospodarstva». Razpisala je posebno državno posojilo za 30 milijard lir in dodala še vsa posojila sklada ERP, ki ga je Trst prejel za časa anglo-ameriške vojaške uprave in ki se danes z obrestmi polagoma vračajo. «Il Piccolo» je šel še dlje in je napisal, da bo Trst dobil 70 milijard lir. To «milijardno navdušenje» pa je seveda zajelo samo ozek krog znanih propagandistov, ki niso nikoli hoteli, da bi si Trst vsaj toliko gospodarsko opomogel, da bi lahko preživljal svoje prebivalstvo. Vedno so podpirali politiko «denarnih podpor», ker so mislili, da bodo na ta način najbolje uspevali s svojo politično propagando, da «Trst ne more živeti brez denarnih podpor rimske vlade».

Danes, ko je preteklo več mesecev od omenjenih obljub, se gospodarsko stanje mesta vedno bolj slabša in število brezposelnih stalno narašča. Z vseh strani tržaške javnosti prihajajo zahteve za čimprejšnje nakazilo obljubljenih milijard. Z vseh strani prihajajo zahteve, naj se te milijarde izkoristijo za povečanje produktivnih sredstev tržaškega gospodarstva in ne za navadna javna dela, ki samo začasno zaposlijo določeno število nekvalificirane delovne sile. Po končanih delih ni več ne dela ne denarja. Za sedaj imamo pa samo izjavo župana Bartolija, ki je o teh zadevah precej dobro obveščen in ki je dejal, se bodo dela z izrednim državnim nakazilom lahko začela šele v marcu oz. aprilu prihodnjega leta.

Po raznih poročilih pa se ve, da deluje v Rimu posebna vladna komisija treh podtajnikov, ki proučuje, kako razdeliti «izredno nakazilo». Hkrati pa pripravljajo ustrezne zakonske odloke za izkoriščanje «izrednega nakazila». Zdi se, da gredo vsi ti postopki po normalni počasni birokratski poti in da res ne moremo pričakovati nobenih novih momentov pred prihodnjo pomladjo. Zakonodajni predpisi za uporabo 30 milijard državnega posojila za Trst, naj bi se nanašali na sledeča področja:

1. izkoriščanje posebnega sklada 5 milijard lir za vključitev istrskih beguncev v proizvodnjo. (Gre za določena kmetijska melioracijska dela in za povečanje ribiških naprav);

2. sklad 2 milijardi lir, ki bo na razpolago vladnemu komisarju. (Ta sklad bo imel vladni komisar na razpolago, da po potrebi lahko takoj nakaže določeno vsoto denarja, ne da bi moral za to zahtevati posebna vladna pooblastila ali podobno);

3. sklad za pojačenje tržaškega gospodarstva v obliki posojilnice za industrijo, trgovino in pomorski promet;

4. vsi drugi ukrepi vlade v prid krajevnih in gospodarskih ustanov ter javnih del.

Kot vidimo, morajo šele določiti, kako in kam bodo dodelili posojilo 30 milijard lir. Znano pa je, da je prvotni vladni načrt razdelitve «izrednega nakazila» naletel v skoraj vseh tržaških gospodarskih in političnih krogih na odpor, ker so v ta načrt vključena predvsem javna dela, ki ne bodo povečala produktivnosti mestnih gospodarskih panog. Po začetnem vladnem načrtu naj bi se pojačenje tržaškega gospodarstva naslanjalo na povračila posojil ERP, ki so bila izdana v višini 22 milijard lir. Ta povračila, kot tudi povračilo posojil «Aldisio», prihajajo v blagajno polagoma in ne morejo mnogo prispevati k razvoju produktivnih panog gospodarstva. Kljub temu pa so od tega sklada dodelili 4 milijarde lir za gradnjo novega stanovanjskega naselja med Domjom in Ricmanji. Od 30 milijard posojila pa bodo skoraj vse, vsaj po dosedanjem načrtu, porabili za navadna javna dela, med katerimi tudi takšna, ki bodo izvedena izven našega področja tako, da ne bodo niti začasno zaposlili tržaških brezposelnih delavcev.

Vidimo torej, da so dosedanji načrti italijanske vlade le krpanje velike gospodarske krize, ki se stalno zaostruje in meče na cesto na stotine novih delavcev. Zato so še bolj nujni sporazumi za obmejni promet med tržaškim področjem in jugoslovanskimi obmejnimi področji, kot tudi ukrepi za ustanovitev «proste cone» za celotno področje.

Seznam osebnih prispevkov odvetnikov in prokuratorjev

Od 15. do 22. decembra 1954 bo vsak dan od 9. do 12. ure na IV. oddelku za davke in takse v občinski palači v Ul. Rettori 2, III., na vpogled seznam osebnih prispevkov, ki jih za leto 1955 dolgujejo odvetniki in prokuratorji, vpisani v svojo podporno blagajno. Po tem roku bodo vpisali prispevke v davčne pole. Proti vpisu lahko prizadeti vložijo priziv, naslovljen na predsednika blagajne, in sicer v roku dveh mesecev. Sedež blagajne je v Ul. Flaminia 160.

Prepoved sekanja smolnatih dreves

Od 1. decembra do 6. januarja je strogo prepovedano sekanje smolnatih dreves. Lastniki, ki bi hoteli sekati drevesa v tem času, morajo vložiti prošnjo na gozdni inšpektorat v Ul. Monte Grapa 3, I., v Trstu, pri čemer naj navedejo kraj sečnje, vrsto dreves, njihovo velikost ter uporabo. Za vsako nedovoljeno sečnjo bodo lastnike kaznovali po zakonskih predpisih. Če pa bo kdo sekal na tujem zemljišču, tedaj bo sojen tudi zaradi tatvine ali povzročene škode.

Uradno pojasnilo glede „dovoljenj za bivanje"

V zvezi z objavo v našem listu 11. dec. t. l. pod naslovom «Nov postopek glede dovoljenja za bivanje» so nam na pristojnem uradu kvesture pojasnili naslednje:

V bistvu se glede izdajanja dovoljenj za bivanje (permesso di soggiorno) ni nič izpremenilo. Podaljšujejo se kot prej. Prošnjo na kolkovanem papirju za 200 lir lahko naslovijo notranjemu ministrstvu prek lokalne kvesture samo tisti tujci, ki stalno bivajo v Trstu že več let in ki želijo dobiti dovoljenje za bivanje (permesso di soggiorno) za nedoločen čas.

Veleposlanica Luce včeraj odpotovala iz Trsta

Veleposlanica ZDA v Rimu, gospa Clara Luce, je včeraj po sprejemu na univerzi, obisku miramarskega grada in po zakuski na tržaškem gradu zaključila svoj neuradni obisk v Trstu in zgodaj popoldne odpotovala s svojim spremstvom v Gorico.

Danes v Miljah seja občinskega sveta

Danes ob 20 bo v Miljah redna seja občinskega sveta, za kateri bodo nadaljevali z razpravo o županovem poročilu o poblemih miljske občine in o predlogih nekaterih občinskih svetovalcev.

BRZOJAVKA DR. PALAMARE ŽUPANOM OBČIN NA TRŽAŠKEM

Izplačilo izrednega prispevka v višini dvojne mesečne plače

To velja za vse tiste nameščence vseh krajevnih ustanov, ki so bili dne 5. oktobra 1954 vsaj tri mesece v službi

Tiskovni urad Vladnega generalnega komisarja sporoča:

Vladni generalni komisar dr. Palamara je danes poslal županom občin Trst, Milje, Devin-Nabrežina, Dolina, Zgonik in Repentabor sledečo brzojavko:

«Krajevne ustanove so v pričakovanju odobritve tozadevnega zakonskega načrta pooblaščene, da izplačajo svojemu osebju, ki je bilo dne 5. oktobra 1954 vsaj tri mesece v službi, enkratni izredni prispevek v višini dvojnega popolnega mesečnega prejemka, ki ga je prejelo istega dne. Krajevne ustanove, ki imajo ta prispevek izplačati, lahko zahtevajo povračilo od države.

Prosim, da sporočite zgoraj navedeno krajevnim ustanovam na področju prizadetih občin».

Kdaj bodo popravili pločnik v Ul. Carducci?

V zadnjih letih je tržaška občinska uprava posvetila precejšnjo skrb popravilu pločnikov, ki so predvsem v raznih predmestjih bili že v nemogočem stanju in so terjali nujnega popravila. Precej pločnikov so popravili tudi v središču mesta, kjer so nekatere celo na novo asfaltirali. Toda pri teh delih so pozabili na kos pločnika ene najprometnejših ulic v Trstu, in sicer Ul. Carducci, kjer je ob deževnem vremenu hoja skorajda nemogoča. Mislimo na kos pločnika, ki gre od križišča z Ul. Milano do križišča z Ul. Valdirivo. Najneznatnejše količine padavin povzročijo, da se na tem odseku napolnijo velike, ob suhem vremenu sicer skoraj neopazne vdolbine, ki se raztezajo po pločniku od cestišča do hiš.

Pisma uredništvu

Prejeli smo naslednji dopis:

Dragi «Primorski»,

čakal sem nekaj dni, prepričan, da bom na eni ali drugi strani zasledil odgovor ali vsaj kakšno pripombo na članek, ki ga je objavil «Piccolo» pod naslovom «Non tutti gli slavi sono titini». Ne vem, zakaj ta molk. Ali je res tako težko nanj odgovoriti?

Nočem prevzeti tvoje naloge, toda če ti je prav, bi le nekaj pripomnil. Bral sem članek enkrat in še enkrat in ko sem ga drugič prebral, se nisem mogel znebiti nadvse neprijetnega občutka. Mislil sem, da je pustil članek samo name tak vtis, toda govoril sem s svojimi znanci in prijatelji, in vsakdo mi je potrdil, da je tudi v njih zapustil neprijeten občutek, ki so ga sicer točno precizirali, a ga iz določenih razlogov ne morem ali bolje rečeno, ne smem zapisati.

Med razgovori, ki sem jih imel s prijatelji, je večkrat padla beseda «denunciantstvo» in še kaj hujšega. V tej zvezi mi je nekdo celo povedal za ljudi, ki so nekoč sodelovali s fašističnimi oblastniki na škodo svojega lastnega naroda in ki se baje danes že klanjajo drugemu gospodarju kot predstavniki «super» demokratične slovenske stranke v Trstu. Eni pa so šli celo «korak dalje in trdijo, da je bil omenjeni članek v «Piccolu» le prevod članka, ki ga je nekdo napisal v slovenščini.

Naj bo tako ali tako, eno je gotovo: nihče me ne bo prepričal, da je tisti članek zrasel na «Piccolovem» zelniku. Prav bi bilo, da bi vsi Slovenci to držali v evidenci!

V upanju, da boš, dragi «Primorski», te vrstice objavil, te prisrčno pozdravlja

zvest čitatelj.

* * *

PRIPOMBA UREDNIŠTVA. Dopis našega «zvestega čitatelja» smo objavili zato, ker je tudi v nas vzbudil tisti «neprijetni občutek». Kar se pa odgovora «Piccolu» tiče, menimo, da je vsaka zadevna polemika zaman, ker je članek navsezadnje precej neumno napisan: cilj pa mu je točno isti, kot ga je že nakazalo glasilo Katoliške akcije «Vita Nuova» pred dvema mesecema. Ta cilj pa je: dati beguncem, ki imajo svojo centralo v Rimu, znanim «mrličem, ki vstajajo», v roke vse tisto, kar po statutu pripada tržaškim Slovencem.

Z avtom trčil v policista na motorju

Popoldne so morali sprejeti na ortopedskem oddelku 29-letnega kaplarja civilne policije Antonina Antoninija iz Ul. Bonomea, kateremu so ugotovili zlom desne noge in razne praske. Antonini, ki je bil za krmilom policijskega motorja je postal žrtev 23-letnega Piera Bergaminija iz Miramarskega drevoreda, ki se je zaletel s svojim avtom «Opel Olimpia» v policijskega agenta, katerega je sunek vrgel kakih 6 metrov od kraja trčenja, kjer je obležal dokler ga niso z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico.

Med spanjem na seniku mu je ukradel listnico

5. decembra je 20-letni Albin Furlan s Konkonela prijavil openskemu komisariatu, da mu je neznana oseba ukradla iz hlačnega žepa listnico z 10.000 lirami in 365 dinarji. Mladenič je dodal, da je tisto noč spal v seniku, ki je ob hiši in da je poleg njega spal tudi 19-letni Silvano Mantovani brez stalnega bivališča (znan kot nepoboljšljiv zlikovec), ki je nato na vse zgodaj zjutraj izginil.

Policija je izprijenca začela iskati, vendar brez uspeha. Ker se je predvidevalo, da je mladenič odpotoval neznanokam je policija obvestila o tatiču vse republiške kvesture in Mantovani je res v Ventimiljah padel agentom v roke. Takoj so ga poslali v Trst.

V filobusu je padla

Zaradi nenadnega zaviranja filobusa št. 10 je 67-letna Agnez Hovič vd. Brajer iz Ul. Molin a vento včeraj popoldne padla v notranjosti vozila, zaradi česar se je morala zateči v bolnišnico, kjer so jo pridržali s prognzo okrevanja v 10 ali 15 dneh

GLEDALIŠČE V KRIŽU

V petek 17. decembra 1954 ob 20.30 uri
in v soboto 18. dec. 1954 ob 20.30 uri

Norman Krasna

«Draga Ruth»

Izvaja SNG.

GLEDALIŠČE VERDI

Danes se začne prodaja vstopnic za galerije za tretjo predstavo Puccinijeve opere «Madam Butterfly», ki bo danes ob 20.30 za red C v parterju in na balkonih ter za red B na galerijah.

Jutri ob 20.30 bo druga predstava Smareglieve opere «Istrska svatba» za red B v parterju in na balkonih ter za red A na galerijah, za katero se danes začenja prodaja vstopnic.

Izleti

Slovensko planinsko društvo sporoča, da se zimovanja v Podkorenu od 26.12.1954 do 4.1.1955 lahko udeleže samo osebe, ki imajo potni list. Vpisovanje od 14.12.1954 do vključno 17.12.1954 na sedežu od 19. do 20. ure.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». Danes 15. t. m. ob 20. uri bo odborova seja.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo v Skednju. Jutri, 16. t. m., bo poslovala društvena knjižnica, kakor vsak četrtek, od 18. do 20. ure. Člani si bodo lahko nabavili v omenjenih urah tudi Jadranski koledar za leto 1955 z ostalimi štirimi knjigami.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina Pinka Tomazica daruje Karlo Čok lir 1.000 za Dijaško Matico.

Tudi letos bomo pomagali slovenskemu revnemu dijaku z nabavo stenskega ali namiznega beležnega koledarja, ki ga je izdala Dijaška Matica.

OPČINE:

JADRANSKI KOLEDAR in 4 lepe knjige za 500.— lir dobite na OPČINAH pri vseh treh razprodajalcih PRIMORSKEGA DNEVNIKA.

Kupite jih in opozorite na to tudi svoje prijatelje.

KINO

Rossetti, 16.30: «Meja zakona», L. Padovani, R. Brazzi.
Excelsior. 15.30: «Mambo», S. Mangano, V. Gassman.
Feuice. 15.30: «Dnevi ljubezni», M. Vlady, M. Mastroianni.
Nazionale. 16.00: «Ljudje v senci», M. Lane, E. Ciannelli.
Filodrammatico. 16.00: «Zadnji apaš», B. Lancaster, J. Peters.
Supercinema. 16.00: «Tolpa Temze», L. Hayward.
Arcobaleno. 16.00: «Jetnik rudnika», G. Cooper, S. Hayward.
Astra Rojan. 15.30: «S. Francisco», C. Gable, J. MacDonald.
Capitol. 15.00: «Tunika».
Cristallo. 16.00: «Beli osvajalec», G. Madison.
Grattacielo. 16.00: «Sčepec norosti», M. Zetterling.
Alabarda. 16.00: «Velika igra», G. Lollobrigida, Mladoletnim prepovedano.
Ariston. 16.00: «Danes kraljica», film o kronanju Elizabete II.
Armonia. 15.00: «Zadnja pretnja», H. Bogart, E. Barrymore.
Aurora. 16.00: «Moja ljubezen bo živela», S. Granger.
Garibaldi. 16.00: «Rešila te bom», G. Peck, I. Bergman.
Ideale. 16.00: «Beg na Zahod», V. Lindfors.
Impero. 16.00, 18.00, 20.00, 22.00: «Odstavljeni duhovnik», P. Fresney.
Italia. 15.30: «Dvoboj pod soncem», G. Peck. Mladoletnim prepovedano.
S. Marco. 16.00: «Sinovi mušketirjev», M. O'Hara.
Kino ob morju. 16.00: «Dragulji gospe...», V. De Sica.
Moderno. 16.00: «Marijuana», J. Wayne. Mladoletnim izpod 16 let prepovedano.
Savona. 15.30: «Moj moški», S. Winters.
Viale. 16.00: «Velikan iz New Yorka», V. Mature.
Vittorio Veneto. 15.15: «Meje prepovedanega», D. Mac Rae.
Azzurro. 16.00: «Zapravljivec», J. Leigh.
Belvedere. 16.00: «Skrivnost ženske», R. Conte.
Marconi. 16.00: «19. jata bombnikov», R. Scott.
Massimo. 16.00: «Nora ljubezen», L. Amanda.
Novo cine. 16.00: «Dve sirоti», A. Valli.
Odeon. 16.00: «Sangaree», F. Lamas.
Radio. 16.00: «Sredi morja» in «Lovci Eskimi», dva dokumentarna filma W. Disneya.
Secolo. 16.00: «Tri skrivnosti», E. Parker.
Venezia. 16.00: «Zaklad Sequoieve», K. Douglas.
Skedenj. 16.00: «Cudež v Milanu».
Kino na Opčinah. 18.00: «Operacija Apfelkern».

KINO V KRIŽU

DANES, 15. decembra
«NEHVALEŽNO SRCE
C. del Poggio, F. Latimore

RADIO

SREDA, 15. decembra

TRST A.

11.30 Lahka glasba; 12.00 Predavanje: Iz kraljestva prirode; 12.10 Za vsakogar nekaj; 13.00 Operne arije; 13.30 Lahke priljubljene melodije; 14.00 Poje altistka Marian Anderson; 14.15 Kulturni obzornik; 14.25 Domači odmevi; 17.30 Plesna čajanka; 17.55 Brahms: Dvojni koncert za violino in čelo; 19.00 Zdravniški vedež; 19.15 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Ženski vokalni tercet Metuljček; 20.25 Ravel: Španska rapsodija; 20.40 Zabavna glasba; 21.00 Aktualnosti: Kmetijska gibanja v Vzhodni Evropi in njihova bodočnost (nadaljevanje); 21.15 Debussy: Izgubljeni sin, kantata; 21.53 Sibelius: Finlandija – simfonična pesnitev; 22.00 Književnost in umetnost: Vinko Beličič o Kociprovi knjigi «Mertika»; 22.15 Koncert Rusy Trio; 22.36 Večerni ples; 23.30 Glasba za lahko noč.

TRST B.

11.15 Glasba iz filmov in revij; 12.00 Igra godba na pihala; 18.50 Melodije pretekle dobe; 19.15 Pesmi brez besed; 21.05 Alfredo Catalani: «Lorelej», opera v 3 dejanjih.

KOPER

254.6 m ali 1178 kc

Slovenska poročila: 6.30, 7.45, 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30.
Hrvaška poročila: vsak dan ob 20.00.
Italijanska poročila: 6.15, 12.30, 17.00, 19.00 in 23.00.
Slovenski pregled tiska: vsak dan (razen nedelje in ponedeljka) ob 6.50.
Italijanski pregled tiska: vsak dan (razen nedelje in ponedeljka) ob 6.15.

6.40 Jutranja glasba; 7.00 Koledar - vremenska napoved; 7.05 Jutranja glasba; 7.30 Nasveti za gospodinje; 11.00 Opoldanski koncert; 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Slovenske narodne poje ženski vokalni kvartet; 15.00 Od Triglava do Jadrana; 15.30 Glasbena kronika doma in po svetu; 15.40 L. van Beethoven: Sonata št. 21 v C-duru op. 53, izvaja pianist W. Backhaus; 16.00 Zdravstveno predavanje; 16.10 Za vsakogar nekaj; 17.10 Glasba po željah; 18.15 Reprodukcija koncerta opernih arij; 18.00 Sport; 19.15 Štirje fantje igrajo; 20.15 15 minut zabavne glasbe; 20.30 Narodne pesmi iz Levča in Gruže (Srbija); 20.52 A. Vivaldi: Koncert v A-duru št. 4; 21.00 Koncert Dnevni prilog; 21.05 Koncert opernih prvakov iz Beograda, Zagreba, Ljubljane in Sarajeva; 23.10 Glasba za lahko noč.

LJUBLJANA

254,6 m ali 1178 kc

Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
11.00 Radijski koledar; 11.05 Glasbena medigra; 11.15 Solska ura za višjo stopnjo; 13.00 Franjo Vouk: Louis Pasteur; 13.15 Jezikovni pogovori (ponov.); 14.00 Opoldanski koncert; 14.10 Zabavne dališče in filmi; 14.00 Glasba; melodije; 15.15 Lahka glasba; 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo: Nekaj o slovenskih narečjih; 16.00 Glasbena medigra; 16.10 Utrinki iz literature - Colette: Bolni otrok, I. del; 16.30 Želeli ste - poslušajte!; 17.10 Solisti pred mikrofonom; 18.00 Ljudje med seboj; 18.15 Glasbeni mozaik; 20.00 G. Verdi: «Rigoletto», opera v 4 dejanjih.

TELEVIZIJA

17.30 Spored za otroke; 18.00 «Rimske počitnice»; 21.00 «Mlin na Padu»; 22.30 «Glejte, kako se napravi».

ADRIA EXPRES
ADEX IZLETI
31. dec., 1. in 2. jan. 1955 (tridnevni)
Ajdovščina — Vipava
Stanjel — Branik
Zali hrib — Nova Gorica
Rovinj — Pula
31. dec., 1. in 2. jan. 1955 (dvainpoldnevni)
Reka — Opatija
Ljubljana
31. dec., 1. in 1. jan. 1955 (enoinpoldnevni)
Komen — Kostanjevica
Tomaj — Dutovlje
Vpisovanje do 20. dec. pri «ADRIA-EXPRES» Ul. Cicerone št. 4, pritl. Telefon 29243

RAZGIBANA SINDIKALNA DELAVNOST

PRED NAPOVEDJO STAVKE vseh kovinarjev v Trstu?

Sestanek predstavnikov ravnateljstva Tržaške konopljarne in delavstva zaradi napovedanih odpustov - Sestanek brezposelnih mladincev

V četrtek ob 18.30 se bodo sestali vsi aktivisti sindikata kovinarjev Delavske zveze. Na sestanku bodo razpravljali o razvoju borbe kovinarjev za izboljšanje mezd ter o pridružitvi tega sindikata kovinarjem CGIL v tej borbi. Ker je bilo v Italiji že več stavk kovinarjev, je pričakovati, da bo tudi sindikat kovinarjev Delavske zveze v kratkem napovedal stavko vseh kovinarjev, da s tem podpre zahtevo po izboljšanju mezd.

Včeraj so se na sedežu Zveze industrijcev sestali predstavniki delavcev in predstavniki ravnateljstva Tržaške konopljarne. Ti so predstavnikom delavcev obrazložili svoje stališče v zvezi s predlaganimi odpusti, pri čemer so navajali, da jih kriza proizvodnje jute v Italiji sili k odpustom, da vsaj olajšajo posledice te krize. Po obrazložitvi predstavnikov podjetja se je sestanek končal in se bodo oboji predstavniki ponovno srečali prihodnji torek.

V ponedeljek bo na sedežu Zveze industrijcev sestanek, na katerem bodo razpravljali o 50 odpustih, ki jih je napovedalo podjetje Beltrame.

Včeraj so razpravljali o 13 odpustih v tovarni «Pastificio Triestino». Po dolgotrajnih diskusijah je ravnateljstvo pristalo na to, da obdrži na delu vseh 9 delavcev ter da odpusti od predlaganih štirih uradnikov samo enega, medtem ko je bil še eden odpuščen zaradi disciplinskih prekrškov. Toda predstavniki podjetja so vse to sprejeli s pridržkom, da bodo po 1. januarju 1955, vso stvar ponovno načeli, če se medtem položaj v podjetju ne izboljša.

Včeraj ob 10.30 so se na sedežu Delavske zveze sestali brezposelni mladinci, ki so razpravljali o hudi brezposelnosti tržaške mladine, o vprašanju vajencev itd. Po diskusiji so ustanovili odbor mladincev, ki se bo živo ukvarjal z vprašanjem mladinske brezposelnosti ter posredoval pri raznih predstavnikih oblasti, poskrbijo za zaposlitev brezposelne mladine. Zato se bo novoizvoljeni odbor čimprej sestal, da začne s konkretnim delom.

Z lestve je padel

Med delom v tovarni «Italcementi» v Žavljeskem industrijskem pristanišču je 35-letni Vincenzo Pizziga iz Ul. Virgilio padel včeraj s poldrugega metra visoke lestve na tla, pri čemer si je izpahnil levo nogo.

ŠE Z ZADNJE SEJE ZGONIŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Iz proračuna zgoniške občine črtane postavke v višini 7 milijonov lir

Izdatke za otroške vrtce so nadrejene oblasti znižale za 500 tisoč lir - Problem zaposlitve domačinov - Razdeljevanje paketov

Nadaljujemo z objavo drugega dela poročila zgoniškega župana tov. Vladimira Obada, ki ga je imel na nedeljski seji občinskega sveta v Zgoniku. V tem delu poročila se je tov. Obad zaustavil predvsem pri splošnih vprašanjih občinske uprave od zadnjega zasedanja občinskega sveta do pretekle nedelje.

Predvsem je župan omenil občinski proračun za leto 1954, ki ga je občinski svet potrdil v naslednjih končnih številkah: 24.672.144 lir izdatkov, 6843.837 lir rednih prejemkov, tako da je znašal primanjkljaj, ki bi ga morala kriti država, 17.828.304 lir. Proračun je bil šele pred nedavnim odobren, toda občutno znižan. Priznali so le 10.990.000 lir primanjkljaja, poleg tega pa so še zvišali davek na živino in trošarino na električni tok, ki bo znašala 10 lir za KW uro. Znižali so tudi nekatere redne izdatke, nekaj izrednih pa so sploh črtali: tako so znižali izdatke za otroške vrtce za 500.000 lir, izdatke za popravilo občinskih poslopij za 305.000 lir itd. Črtali pa so izredni izdatek za popravilo kuhinje v šolskem poslopju v Saležu v vrednosti 600.000 lir, postavitev javne telefonske govorilnice v Briščikih za 850.000 lir ter namestitev in opremo javne občinske knjižnice v Zgoniku za 500.000 lir.

Župan je pri tem poudaril, da sta bila občinska uprava in občinski svet pri sestavljanju proračuna precej skromna, saj so potrebe občine neprimerno večje in da je zaradi tega poseg nadrejenih oblasti, ki so proračun znižale in naložile nove davke, nad vse boleč in nepravičen. Predstavniki nadrejenih oblasti prav dobro vedo, da je zgoniška občina revna, da ni v njej nikake industrijske, trgovinske ali turistične dejavnosti, ki bi omogočila dvig občinskih dohodkov, toda to občini ne krati pravice do sodelovanja razmeram in potrebam primernih uslug.

Huda gospodarska kriza na vsem našem področju se odraža tudi v zgoniški občini. Vaščanov, ki bi bili zaposleni pri raznih ustanovah izven občine je vedno manj. Ta položaj se je zlasti poslabšal v času po odhodu angloameriških okupacijskih čet. Skrb občinskega odbora je bila, da vsaj večino teh brezposelnih pri SELAD, kar se je posrečilo v toliko, da je odboru uspelo v poletnih mesecih obdržati nad delu v okviru SELAD 40 občanov, v naslednjih mesecih pa po pet več, tako da je sedaj v okviru SELAD zgoniške občine, zaposlenih skupno 60 občanov, nekaj pa jih dela še za SELAD Trst. Ravnatelj oddelka za javna dela dr. Caffarelli je županu zagotovil, da bodo pri delih za podaljšanje avtoceste, ki bo grajena na račun tržaške SELAD, dobili zaposlitev vsi brezposelni občani zgoniške občine.

Svoje poročilo o tem vprašanju pa je župan zaključil z ugotovitvijo, da ta ustanova ne bo mogla za stalno rešiti problema zaposlitve in gospodarskega obstoja našega človeka, saj so dela v okviru SELAD le začasen pripomoček, ki za krajšo dobo rešijo ljudi bede. V zgoniški občini razen malega kamnoloma v Samotorci ni drugih industrijskih obratov, kakor tudi ni nobene druge dejavnosti, ki bi lahko absorbirala delovno silo. Občani so torej odvisni od dejavnosti v sosednjih občinah, zlasti Trsta, kjer bi morala odvečna delovna sila najti zaposlitve in kruha. Naloga upravnih oblasti je torej, da potencirajo gospodarstvo našega področja, da dajo Trstu ono vlogo, ki jo kot pristanišče Srednje Evrope mora imeti. Potrebno je tudi s primernimi ukrepi urediti vprašanje obmejnega prometa, in sicer tako, da bo s tem oživela tudi mala industrija, trgovina in obrt. Le na ta način bo prebivalstvu našega področja zagotovljen gospodarski obstoj.

Na področju šolstva je občinska uprava omogočila 16 otrokom, da so prebili počitnice v koloniji v Forni di Sopra. Letos je v otroške vrtce vpisanih skupno 59 otrok, in sicer 36 v otroški vrtec v Zgoniku, 23 pa v vrtec v Gabrovcu. Letos prevaža otroke, ki obiskujejo omenjena vrtca, podjetje «La Carsica», in sicer za zmerno ceno, ki so jo določili po pogajanjih z občino.

Župan je omenil še delovanje občinske podporne ustanove, ki bo za praznike razdelila otrokom od 3. do 12. leta starosti skupno 246 primernih paketov, poleg tega pa še 70 paketov najrevnejšim družinam. Za praznike bo razdeljenih tudi 336 paketov CARE.

Po svojem poročilu je župan tov. Obad prebral še protestno pismo, naslovljeno predsedniku italijanske vlade Scelbi. V pismu, ki so ga svetovalci soglasno odobrili, občinski svet odločno protestira zaradi podelitve odlikovanja zloglasnemu fašističnemu zločincu Collottiju ter zahteva, da se mu odlikovanje odvzame.

Sledilo je poročilo odbornika za javna dela in diskusija, potem so pa svetovalci potrdili dosedanje preglednike občinskih računov in člane občinske volilne komisije.

IZPRED POROTNEGA SODIŠČA

SRAMOTIL JE ZASTAVO čeprav je „italianissimo"

Obtoženec pa je dejanje izvršil v pijanosti in se izgovarja, da se ničesar ne spominja

27-letnega Luigija Cutrija iz Ul. Dode obtožujejo, da je 14. preteklega meseca v gostilni v Ul. Romagna sramotil italijansko zastavo, kar pa je ves čas zanikal. Toda žaljive besede sta slišala dva agenta javne varnosti in tako je bilo vsako Cutrijevo zanikanje zaman. Po končani policijski preiskavi so ga prijavili sodišču ne le pod obtožbo sramotenja zastave, temveč tudi zaradi žalitve agentov in pijanosti.

14. novembra zvečer je namreč Cutri skupno s prijatelji pregloboko pogledal v kozarec vina in piva. Cutrijevo vedenje pa je razburilo gostilničarja Baučerja, ki je poklical dva agenta javne varnosti, ki sta Cutrija pozvela naj odide iz gostilne in pusti goste v miru. Cutri pa ju ni ubogal, temveč je celo naročil liter vina in ga ponudil agentoma, ki sta ga seveda odbila. Tedaj je med njimi nastal prepir, med katerim je Cutri koma; slišno rekel: «Italijanske zastave in vsi Italijani se mi studijo». Isto je Cutri ponovil na cesti pred množico oseb, ki so se zbrale in opazovale prizor.

Cutri naravno trdi, da se ne spominja, da bi sramotil zastavo, predvsem ker je tudi sam Italijan in celo «italianissimo».

Tudi priče so potrdile, da je Cutri dober Italijan in da je njegov oče «ezule» z Reke. Priče so tudi povedale, da na oknih Cutrijevega stanovanja niso nikoli manjkale zastave. Cutri je tudi nekomu izjavil, da bi stopil, če bi se morala Italija vojskovati, prostovoljno v armado. Obtoženi je tudi pred prihodom italijanskih čet v Trst priredil v svojem stanovanju majhno zakusko, ki se je zaključila okoli polnoči. Takoj zatem je šel mladenič čakat italijansko vojsko v Devin. Ena izmed prič je celo dodala, da je Cutri «italianissimo tudi kadar se napije».

Njegov zagovornik je končno zahteval zaslišanje novih prič, vendar je sodišče to njegovo zahtevo na predlog tožilca zavrnilo in odložilo razpravo na danes popoldne, ko bo tudi po tožilčevem in zagovornikovem govoru, izrečena razsodba.

Preds. - Palermo, tož. - Amodeo, zapisn. Neri, obramba -odv. F. Presti.

4 mladeniči s Kontovela obtoženi sramotenja zastave

Izvedelo se je, da je policija prijavila sodišču pod obtožbo sramotenja zastave 4 mladeniče s Kontovela, in sicer 25-letnega mizarja Ivana Daneva, 22-letnega mehanika Alfreda Albija, 42-letnega ribiča Karla Segino in 26-letnega pomorskega kapitana Egona Štoko.

Obtožnica pravi, da so imenovani kupili moder papir, katerega so nato nalepili na zeleno polje italijanske zastave, ki je 4. novembra visela s trgovine «Delavskih zadrug».

PREISKAVA O „PORNOGRAFSKI AFERI" PRED ZAKLJUČKOM

IZSLEDILI SO TUDI FOTOGRAFA ki je razvijal pornografske posnetke

Vse aretirane osebe so prepeljali v koronejske zapore - V pričakovanju policijske formulacije obtožb

«Pornografska afera» gre h koncu. Preiskovalni organi so skoraj dokončali zasliševanje raznih prič in s tem tudi preiskavo. Pred dnevi so zaslševali vse včeraj imenovane zdravnike in druge aretirane osebe kakor tudi dekleta in žene, ki so vpletene v afero.

Pretekle dni je policija izsledila tudi fotografa, ki je razvijal oziroma kopiral negative pornografskih fotografij deklet, ki so jih zdravniki slikali med «idiličnimi sestanki». Je to 32-letni Vittorio Zanot iz Ul. Toti, ki je bil zaposlen v nekem fotografskem atelju v Ul. Mazzini. Fotograf je priznal dejanje ter je dodal, da mu je material prinašal Foretti. Izključil pa je, da bi razvijal ali celo kopiral tudi filme. Zanota je policija po zaslševanju izpustila na začasno svobodo, vendar ga je obvestila, da se bo moral tudi on, kakor ostali, zagovarjati pred sodiščem.

Kar se tiče aretiranih oseb smo izvedeli, da so jih predvčerajšnjim premestili s kvesture v koronejske zapore. Ni znano česa jih policija obtožuje, kajti vsaj do sedaj obtožbe še niso bile točno formulirane. Gre pa gotovo za člen 528 kazenskega zakonika ker ima policija v rokah dokaze o širjenju pornografskega materiala.

Proti dekletom seveda policija ne more ničesar, ker so bile vse polnoletne in s svojim dejanjem, čeprav je vse graje vredno, niso kršile nobnega člena zakonika.

Včeraj smo na sodišču opazili poveljnika letečega oddelka dr. Grapponeja, ko je po dolgem razgovoru zapustil urad državnega pravdnika dr. Pellegrinija, Ni znano kaj je bil predmet njunega pogovora, vendar je skoraj gotovo poveljnik obvestil visokega uradnika o nadaljnjih izsledkih preiskave. To je tudi dokaz, da bo policija že v naslednjih dneh točno formulirala obtožbe.

TRGOVCI, OBRTNIKI IN GOSTILNICARJI!

Novoletna številka «PRIMORSKEGA DNEVNIKA» bo imela večji obseg in visjo naklado, zato prosimo, da nam pošljete svoje novoletne in božične oglase ter voščila najkasneje do 22. t. m.

Lahko tudi samo telefonirate na štev. 37-338.

Uprava «Primorskega dnevnika»

VAŽNO VPRAŠANJE TRŽAŠKEGA GOSPODARSTVA

O potrebi ustanovitve tržaške proste cone

Trstu treba odpreti vrata širokosrčno in brez strahu - Zgolj prosta luka bi bila kapljica balzama na veliko krvavečo rano

V naslednjem bomo na kratko orisali vprašanje o ustanovitvi tržaške proste cone, potem ko smo včeraj obrazložili, kaj je prosta cona sploh.

Spričo hude in vse hujše situacije, ki se tržaško gospodarstvo v njej že delj časa nahaja, ob upoštevanju zatem novih političnih razmer in ureditve, v zavesti, da je treba nekaj storiti, če naj se tržaško gospodarstvo reši pred grozečim polomom (razne oblike gospodarske pomoči, naj bo ta še tako izdatna, v bistvu situacije ne morejo rešiti), se je iz vrst najbolj neposredno prizadetih, t. j. malih in srednjih pridobitnikov, trgovcev, industrijalcev, obrtnikov, širokih množic potrošnikov dvignil glas o vzpostavitvi tržaške proste cone.

Utemeljenost proste cone

Postavljena zahteva je — tako se nam zdi — naravna in utemeljena tako v političnem kot gospodarskem pogledu. Namreč, če smatramo, da predstavlja sedanja politična ureditev rezultat kompromisa med določenim sistemom naravnih zakonitosti na eni in določenim sistemom političnih revendikacij na drugi strani, potem je logično, negibno in obvezno, da se v mejah obstoječih pogojev, ko so bile te revendikacije izpolnjene, upoštevajo tudi omenjene naravne zakonitosti. Sam londonski sporazum je bil sklenjen nekako v tem duhu, dasi ni to v njem nikjer natančneje precizirano. Jasno je namreč, da če je bil eden osnovnih smotrov sporazuma odpraviti trenja in doseči normalizacijo odnosov na tem evropskem področju, potem je to mogoče samo na ta način, da se Trst, glavni činitelj ovire, iz objekta dolgoletnega žolčnega spora spremeni v torišče koristnega najširšega sodelovanja, v prvi vrsti na gospodarskem področju. Odpreti mu je treba torej vrata, brez strahu, širokosrčno in širokopotezno. V kakšnih oblikah, s pomočjo kakšnih instrumentov, je stvar treznega premisleka vseh neposredno zainteresiranih, vsekakor pa je postavljeno vprašanje tržaške proste cone takšnega premisleka vredno. To bi ne bilo v prid samo tistih, ki Trst že od nekdaj potrebujejo, ampak v prvi vrsti Trsta samega, kakor tudi italijanskega proračuna, ki bi s tem bil za eno pasivno postavko olajšan.

Prosta luka in prosta cona

S čl. 5. Spomenice o sporazumu glede tržaškega vprašanja se je italijanska vlada sicer obvezala, da bo ohranila v Trstu prosto luko, toda s tem bi Trstu, če je bilo tako mišljeno, ne bilo pomagano. O tem so si na jasnem vsi, ki poznajo sedanjo porazno gospodarsko situacijo mesta in okolice. Ponovna vzpostavitev proste luke bi na ozdravitev tržaške gospodarske krize vplivala približno kot kapljica balzama na veliko krvavečo rano. Saj problem tržaškega gospodarstva ni samo v pristaniškem in tranzitnem prometu, dasi zavzemata v njem eno odločilnih mest, pač pa zajema zraven tega še ves ogromni kompleks industrijskih objektov in naprav, ves sistem trgovinskega omrežja, vse obrtništvo, in za ozdravitev celotnega organizma ne zadostujejo tako pomanjkljiva in enostranska zdravila kot ga predstavlja instrument proste luke, pa čeprav bi se uveljavil v najširšem obsegu in na osnovi najliberalnejših načel. Od dob, ko je tržaško gospodarstvo v prvi vrsti opravljalo funkcije prekomorskega spediterja in posredovalca in je bila njegova industrija šele na pol razvita, nas ločijo precejšnje časovne razdalje, v tem so se industrijski objekti pomnožili, industrija je v celotnem gospodarskem življenju zavzela svoj važen delež in bistveno spremenila notranje razmerje gospodarske strukture. To spremembo je treba upoštevati, in če je prišlo do odločitve, da se bo bolezen, ki ta organizem tako usodno razjeda, podvrgla temeljitemu zdravljenju, potem je treba to storiti na način in s sredstvi, ki zagotavljajo uspeh. Sodeč po glasovih kompetentnih tržaških strokovnjakov bi to mogla zagotoviti samo ustanovitev tržaške proste cone. In dasiravno, poudarjajo ti glasovi, bi tudi ta ne mogla dati popolne rešitve, bi vendar njeni blagodejni učinki odtehtali določene njene pomanjkljivosti in slabosti, tako da ostane zaključna ocena o njeni upravičenosti pozitivna.

Podali bomo v naslednjem kratek, nepopoln ilustrativni pregled pozitivnih in negativnih učinkov institucije proste cone — če pride kdaj do njene realizacije — kakor bi se v teku njene uporabe utegnili izražati na posameznih področjih gospodarskega življenja, posebno v industriji in trgovini kot temeljnih vejah tržaške ekonomije. Pri tem se bomo oprli na podatke, zbrane v delu «Predvidena tržaška prosta cona» — avtor dr. Domenico Rocco — ki po splošnem mnenju predstavlja resno študijo o tem vprašanju, hkrati pomemben doprinos k splošnemu stremljenju, da se hudo prizadetemu Trstu poiščejo sredstva za oživitev.

Pozitivni učinki

Pozitivni učinki instrumenta proste cone bi se na industrijskem področju v prvi vrsti izrazili v zmanjšanju stroškov za nabavo surovin (vključno goriva), polizdelkov in manufkatur (manufatti), potrebnih v proizvodnji. Dalje bi se zmanjšali stroški za nabavo tekočih goriv (bencin, nafta), maziv, kar bi hkrati znižalo transportne stroške. Z odpravo carinskih formalnosti bi se prihranilo na času, kar predstavlja končno tudi znižanje stroškov. Zaradi možnosti, da bi se nabavke surovin lahko vršile neposredno iz inozemstva, bi se tudi določene odgovarjajoče operacije na mednarodnem tržišču laže opravljale, in to v najugodnejšem trenutku. S tem, da bi se surovine lahko nabavile na lokalnem tržišču, bi jih mogli tako glede na kakovost kot na količino nabaviti v najprimernejšem trenutku, t. j. ko bi jih v industriji potrebovali, s čimer bi bil odpravljen riziko potovanj in morebitnih padcev cen. Obstoj surovinskih zalog bi vplival na stabilizacijo cen na tržišču, to pa bi z druge strani vplivalo na ustalitev proizvodnih stroškov. Znižali bi se stroški nasploh.

Z zmanjšanjem navedenih in še nekaterih drugih stroškov bi se v prvi vrsti pocenila proizvodnja, hkrati pa povečala prodaja izdelkov na samem področju ter okrepila njihova konkurenčnost na mednarodnem tržišču, kjer je treba konkurirati s proizvodi inozemskih industrij, ki delajo z nižjimi proizvodnimi stroški, ali ker opravljajo svojo dejavnost v carine prostem režimu, odnosno uživajo posebne vladne olajšave, podpore in nagrade za izvoz.

V takšnih pogojih bi verjetno prišlo do povečanih pobud glede investicij v nove industrije tako od strani domačega kot tujega kapitala. Pri tem je treba upoštevati, da niso redki primeri, ko so se takšne industrije postavile prav na osnovi in s pomočjo podobnih sicer skromnih prihrankov. Nastanek novih industrij bi omogočil ustanovitev novih dopolnilnih industrijskih in obrtniških dejavnosti manjšega obsega, že obstoječim pa zagotovil delo.

Na osnovi že omenjenega znižanja proizvodnih stroškov, ustanovitve novih in razširitve že obstoječih industrij ter zagotovitve inozemskih tržišč bi se povečali zaposlitev in kupna moč. Dvignila bi se življenjska raven za vse sloje prebivalstva, tem bolj, ker bi se zaradi odprave carinskih dajatev tudi uvoženi potrošni predmeti prodajali po nižjih cenah, ki so veljavne na svetovnem trgu.

To bi v glavnem bili elementi, ki jih navajajo zagovorniki proste cone glede njenih pozitivnih učinkov na področju industrijske dejavnosti, in reči je treba, da so jasni in prepričljivi.

Dušan Furlan

LADJEDELNICE SV. MARKA

V tržaški prosti coni bi tudi ladjedelnice mogle nabavljati potrebne surovine na mednarodnem trgu po nižjih cenah, s čimer bi učinkovito konkurirale z inozemskimi ladjedelnicami

Borba dveh velikih škandalov

Za Scelbo sta «markiz» Ugo Montagna in mladi glasbenik Piero Piccioni nedolžna - Za Saragata pa «vprašanje Piccioni ne obstaja» - Zadeva Sotgiu še vedno zavita v meglo preiskovalne tajnosti - V «Palazzacciu» se delo nadaljuje

PIERO PICCIONI

Znani italijanski publicist Curzio Malaparte je pred približno letom dni zapisal, da je prav škandal znak demokratičnosti neke družbene ureditve, kajti v «totalitarnih režimih» so škandali nemogoči, češ da se tam škandali sicer dogajajo, vendar pa ne pridejo na dan. Ta trditev je sicer zelo daleč od resnice, vendar pa bi v primeru, če bi ta držala, bila Italija med najbolj demokratičnimi državami na svetu, kajti škandali, ki so v zadnjem času tako rekoč na dnevnem redu, so zares tako veliki in tako pogosti, da se povprečen državljan kmalu ne bo več znašel med njimi. K temu je pripomogel tudi velik del tiska, ki vodi kar bolestno gonjo v tej ali oni smeri, v tem ali onem strankarskem duhu. Zavedati se namreč moramo, da je prav pri teh največjih škandalih in sicer pri škandalu Montesi, Montagna, Piccioni, nadalje pri škandalu Sotgiu in tudi pri škandalu INGIC kot temelj prav navaden kriminal, ki pa je zaradi specifičnih okolnosti povzel povsem politično tendenco.

Rimski vladni krogi so namreč s škandalom Montesi-Montagna dali italijanski levici precej obilno kost. «Komunist» Sotgiu pa je dal desnici dovolj povoda, da je iz v resnici mnogo manjšega škandala ustvarilo sebi protiutež škandalu Montesi-Montagna. Tretji škandal, in sicer tisti, ki se tiče ustanove INGIC pa je bil v začetku uperjen proti levici in predvsem še proti italijanski komunistični partij, a se v zadnjih dneh preusmerja prav proti vladnim krogom in oblastem in je postal neke vrste bumerang.

Ustavili se bomo samo pri prvih dveh in sicer pri njunem zadnjem razvoju.

Prvi škandal — Montesi-Montagna — bo, kot vse kaže, počasi, počasi splahnel tako rekoč v nič. Po vsem tistem dokaznem materialu, ki je bil na razpolago in o katerem je ves italijanski tisk toliko pisal, sta bila glavna osumljenca za smrt Montesijeve, in sicer «markiz» Montagna in mladi glasbenik Piero Piccioni, izpuščena iz zapora. Od tedaj se sicer preiskava nadaljuje, toda predsednik italijanske vlade Scelba je pred rimskim parlamentom že izjavil, da smatra oba glavna osumljenca za nedolžna, kar pa je v popolnem nasprotju s tisto, toliko opevano svobodo, ki naj bi jo uživalo sodstvo.

Glavni element sodne preiskave pa je trenutno «alibi» Piera Piccionija. Kot je znano, je Piero Piccioni ali bolje njegova obramba predložila kar vrsto alibijev. In med temi tudi tega, da je bil mladi glasbenik v dneh, ko je bila Montesijeva umorjena, doma v postelji, bolan. Eden izmed dokazov za njegovo bolezen je zdravniški recept, ki ga je izdal prof. dr. Domenico Filipo, drugi pa izkaz analize pacientovega urina, ki dokazuje, da je pacient imel tedaj vročino. Toda tako glede recepta, kakor tudi glede izkaza o analizi nekaj ni v redu. Po trditvi obrambe je Piccioni zbolel 9. aprila (leta 1953), na receptu pa je bil datum popravljen in sicer iz 7. 1. (seveda 1953) na 9. 4. Znanstvena policija je namreč točno ugotovila, da je bil datum popravljen, kar je bilo najbolj očitno pri številki 4, to je pri označbi meseca. Zdravnik, ki je Piccionija tedaj zdravil, pa zatrjuje, da je pomota v datumu nekaj povsem navadnega, da je vsekakor možno, da je on stari datum popravil. In tudi kar se tiče prej omenjenega izkaza o analizi Piccionijevega urina nekaj ni v redu. Izkaz je povsem normalen, analiza je bila napravljena 10. aprila 1953 v zavodu doktorja Bernardinija, ki je hkrati zdravnik družine Piccioni. Podpis na izkazu pa je nečitljiv in ga dr. Bernardini ter nihče, ki je bil v zvezi z analizo, ne priznava za svojega.

In dr. Raffaele Sepe, ki vodi celotno preiskavo glede umora Vilme Montesi, se zadnje čase ukvarja edinole z vprašanjem teh dveh dokumentov, kar dokazuje, da je vprašanje «nedolžnosti» Piera Piccionija še vedno v dvomu in da ostaja glavni sum še vedno na njem. To pa kljub temu, da je podpredsednik italijanske vlade Saragat izjavil, da «vprašanje Piccioni ne obstaja», da za njega torej Piero Piccioni sploh ne pride v poštev glede umora Vilme Montesi.

Zdaj pa še nekaj o škandalu Sotgiu. Že prej smo rekli, da je ta škandal po svoji misli mnogo milejši od prejšnjega. Italijanski tisk naklonjen vladi in predvsem Krščanski demokraciji, je hotel ta škandal uporabiti kot protiutež škandalu Montesi-Montagna, toda to mu v celoti ni uspelo, kajti potem, ko je bila smrt dekleta Pupe Montorzi, ki naj bi v tem procesu odigrala vlogo pokojne Vilme Montesi, ločena od glavne zadeve, se je ves škandal v marsičem omilil, pa četudi ima še vedno svojo težo glede «navajanja mladoletnika na nemoralno življenje». V rimski sodni palači, ali kot je po navadi imenujejo Palazzaccio, se sicer dela s polno paro. Dr. Mirabile in dr. Scardaccione, ki vodita preiskavo o tej zadevi, imata polne roke dela in neprestano zaslišujeta vse osebe, ki so v zvezi s škandalom, in sicer dr. Sotgiuja, njegovo ženo Liliano Grimaldi, lastnice stanovanj, kjer so se sestajali, gospo Fantini, gospo Michelo Chileni, Marijo D'Andreis in druge. Najbolj važno pa je bilo soočenje med mladeničem Rossijem in Sotgiujevo ženo Liliano.

Vse skupaj pa je precej zavito v ono značilno tajnost, ki je potrebna pri sodnih preiskavah in zato so vsa ugibanja, ki jih zasledimo v dnevnem tisku, več ali manj plod fantazije posameznih novinarjev, ki iščejo podatke v sodnih kuloarjih, da bi vsaj na neki način osvetlili razvoj preiskave.

Iz dosedanjih podatkov se prav gotovo ne da še ničesar sklepati in vse kaže, da se bo tudi ta škandal zelo verjetno razblinil v mnogo manjšo zadevo kot so jo hoteli prikazati v njenem začetku. Na vsak način pa je v trenutku, ko je prišla na dan, odigrala tisto vlogo, ki so ji jo hoteli dati, ko so škandal odkrili.

«Socialistična misel» in njen namen

Med številnimi revijami in publikacijami književnega, znanstvenega in strokovnega značaja, katerih naloga je opoditi in razvijati sodobno socialistično slovensko stvarnost, zavzema vidno in ugledno mesto tudi kulturno-prosvetna revija «Socialistična misel». Ureja jo uredniški odbor, ki mu načeluje naš tržaški rojak, stari borec za pravice delovnega ljudstva in publicist Ivan Regent. Revija izhaja mesečno, okusno opremljena, prinaša vseki krat vrsto izbranih prispevkov, obravnavajočih in zajemajočih obširno področje znanosti, slovenske kulture in prosvete, družbenih ved, kakor tudi književna dela, v prvi vrsti sodobnih slovenskih ustvarjalcev. Revija naj bi seznanjala slovenskega delovnega človeka z najrazličnejšimi vprašanji in pojavi na vseh omenjenih področjih, mu širila obzorje in mu tako pomagala do določenega pozitivnega znanja, ki bi mu bilo v zanesljivo oporo za razumevanje ter ocenjevanje večkrat zapletene problematike družbenega razvoja, njegovih komponent, hkrati pa mu približevala lepote slovenske poezije, proze, mu posredovala zanimivo ter poučno gradivo z najrazličnejšimi poljudnoznanstvenimi študijami itd. Smotri, ki si jih je zastavila, so smotri vzgoje in oblikovanja novega slovenskega človeka v osebnost, izpolnjeno z novo socialistično miselnostjo, in delo, ki ga opravlja, je delo pionirjev za postavitev osnov družbi, ki ne bo več poznala in izvajala sodobnega razlikovanja med ročnim in umskim delavcem, ampak bo raven razumske in duhovne razvitosti zaradi obstoja visoko razvite socialistične stvarnosti enakomerno in blagodejno zajemala vse plasti delovnih ljudi. To še ni tako blizu, ampak to pride, nadvse važno pa je, da se vsestranski napori že danes usmerjajo proti temu cilju. Eden instrumentov, ki koristno in plodno doprinašajo k temu, je torej revija «Socialistična misel».

V roke nam je prišla zadnja letošnja številka imenovane revije. V njej so objavljeni prispevki Borisa Ziherla, dr. Rudija Kyovskega, Miška Kranjca, Jožeta Pahorja, Zorka Jelinčiča in drugih. Področja, ki jih obravnavajo so zanimiva in poučna, za vrednost književnih prispevkov pa jamčijo sama imena Miška Kranjca, Jožeta Pahorja in drugih, katerih obsežnejša dela so že obogatila sodobno slovensko književno ustvarjalnost. Revija spada v roke slehernega slovenskega razumnika, kakor tudi vseh, ki se žele seznaniti s tem, kar se danes dogaja v naši matični domovini, kakšna so vprašanja in uspehi, ki jih doseza delovno ljudstvo na vseh področjih družbene ustvarjalnosti. Priporočamo jo najtopleje, pvič, ker bo vsakomur res koristna in, drugič, ker je glede na ceno dostopna komur koli. Cena posamezni številki znaša 30 din, celoletna naročnina 360 din. Naroči se pri upravi: Ljubljana, Miklošičeva 22.

Filmsko sodelovanje Jugoslavije in Italije

Nedavno so odpotovali v Italijo predstavniki filmskega podjetja UFUS, ki se bodo pod vodstvom književnika Tanasija Mladenovića pogajali z italijanskimi filmskimi producenti o sodelovanju pri snemanju umetniških filmov in zamenjavi dokumentarnih filmov.

MADŽARSKA ponovno na Reki

V decembru bo promet v reškem pristanišču po vsej verjetnosti izredno krepak, saj predvidevajo 26 prihodov ladij z obsežnimi tovori premoga in žitaric. Predvsem preseneča obnovljen promet z žitaricami. Izrednega pomena pa je prihod italijanskega parnika «Triton Maris» s tovorom 2.000 ton koruze namenjene v Madžarsko. To je namreč prva tranzitna operacija za Madžarsko napravljena po letu 1948. Uradni jugoslovanski krogi predvidevajo, da se bo v prihodnjih mesecih madžarski tranzit skozi reško pristanišče ugodno povečal. Te svoje ugodne trditve obrazložujejo isti krogi z dejstvom, da bo v kratkem podpisana trgovska pogodba mer Jugoslavijo in Madžarsko.

76.000-tonska letalonosilka «Forrestal», ki so jo pred dnevi splovili v ZDA, je največja in najhitrejša tovrstna ladja na svetu.

Avstrija in tržaško pristanišče

V zadnjih dneh je ugledni avstrijski gospodarstvenik dr. Peter von Reininghaus, izjavil na konferenci v Gradcu, da je življenjskega avstrijskega interesa, zagotoviti si izkoriščanje tržaškega pristanišča pod ugodnimi pogoji. Sedaj nastopi trenutek, ko je treba izkoristiti avstrijske pravice, da sodelujejo pri ukrepih o tržaškem pristaniškem režimu. V obratnem primeru, če bi Italija ne upoštevala avstrijskih zahtev, bo podonavska trgovina prisiljena se obrniti na Bremen in na Reko.

To je eno izmed številnih avstrijskih stališč in zahtev po sodelovanju pri dokončni ureditvi tržaškega pristanišča, kar bi zelo koristilo tudi Trstu, saj bi se tako povečal obseg prometa v tržaškem pristanišču.

Svet Socialistične internacionale

V Amsterdamu se bo 20. t. m. sestal Svet socialistične internacionale. Na zasedanju bo namestnik vodje britanskih laburistov Herbert Morrison razložil gledišče svoje stranke o nemški oborčitvi in o bruseljskem paktu. Debato bo začel tajnik francoskih socialistov Guy Mollet. Govoril bo tudi vodja nemških socialnih demokratov Erich Ollenhauer. Sestanku Sveta socialistične internacionale bo predsedoval generalni tajnik britanske laburistične stranke Morgan Phillips.

O NJIHOVEM IN NAŠEM SOCIALIZMU

Tržaški kominformovci in Jugoslavija

V našem članku «Nimajo poguma» (Tržaški kominformovci in Jugoslavija), objavljenem 9. t. m., smo zabeležili prve bežne misli, ki so se nam vsilile ob čitanju uvodnika «Voščila miru in blaginje», ki ga je «Delo» objavilo 4. t. m. S tem pa nismo zaključili kajti podrobna, rekli bi spektralna analiza njihovega članka nam bo odkrila tisti globok prepad, ki loči njihovo pojmovanje socializma od našega pojmovanja, njihovo pojmovanje borbe za socializem od našega stališča, kako se dejansko vodi borba za socializem. In njihov «odgovor» na naš članek nas je prepričal, da gre pri tržaških kominformovskih voditeljih zgolj za taktiziranje, za obračanje plašča po vetru in za hinavščino, ne pa za gprebujenje socialistične vesti». Podrobno obravnavanje njihovega članka, odnosno tistih trditev, ki so v opreki z našim pojmovanjem socializma, naj velja kot odziv na njihov poziv na diskusijo o socializmu.

Svoj članek «Voščilo miru in blaginje» so začeli s sledečimi besedami: «Ta teden so jugoslovanski narodi praznovali svoj največji praznik — 29. november — spomin na zgodovinsko zasedanje AVNOJ v Jajcu. Tedaj, 29. novembra 1943, je bila ustanovljena nova Jugoslavija, ki je zrasla na junaški borbi jugoslovanskih narodov proti Hitlerjevim okupatorjem. Tedaj so bili postavljeni temelji novi napredni državi, imenovani so bili vrhovni organi nastajajoče ljudske oblasti. Tri leta kasneje, 29. novembra 1946, je bila uveljavljena nova ustava mlade države ter potrjen njen ljudsko-demokratični ustroj, ki je nastal kot plod zmagovite osvobodilne borbe jugoslovanskega ljudstva ob bratski pomoči Sovjetske zveze.»

S temi besedami se povsem strinjamo, izvzemši frazo «ob bratski pomoči Sovjetske zveze», do katere imamo utemeljene pridržke. To smo vedno trdili. Vi pa tega niste vedno trdili. Vi ste ponavljali sovjetsko kleveto, da so sklepi zgodovinskega zasedanja AVNOJ v Jajcu predstavljali nož v hrbet SZ, ker so bili ti sklepi v nasprotju z dogovorom med Stalinom in Churchillom o razdelitvi Jugoslavije na interesno sfero «fifty-fifty» med Vel. Britanijo in SZ, na osnovi katerega, bi se moral bivši kralj Peter vrniti v Jugoslavijo in ponovno vzpostaviti prejšnje stanje. Vse to so zgodovinska dejstva, nerodna kolikor hočete, a dejstva, ki jih ni mogoče izbrisati. Vi ste takrat trdili — ponavljajoč sovjetske laži in klevete — da so bili Tito in ostali jugoslovanski voditelji gestapovski in anglo-ameriški agenti, ki da so storili vse, da bi uničili narodnoosvobodilno gibanje jugoslovanskih narodov. Šli ste celo tako daleč, da ste ponavljali klevetniške obtožbe nekaterih jugoslovanskih kominformovskih beguncev (Gulubović Popivoda itd.), ki so «dokazovali», kako naj bi nekateri tragični dogodki jugoslovanske osvobodilne borbe bili posledica namernega in celo z gestapom dogovorjenega uničevanja jugoslovanskega osvobodilnega gibanja. Vse to je dobro shranjeno v arhivu vaših listov in vsak trenutek na razpolago vsem, ki bi želeli naknadno ustrezno gradivo. Če želite na to pot diskusije (kar dvomimo), vam lahko postrežemo z ustreznimi citati iz vaših listov.

Kako naj torej ocenjujemo vaše sedanje stališče, ko zagovarjate vzpostavljanje čim tesnejših prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in SZ, da, celo obnovitev «starega prijateljstva», drugače kot hinavščino, če ste še danes prepričani, da je današnja Jugoslavija res to, kar ste o njej trdili še včeraj? Kako naj ocenjujemo drugače kot harlekinsko obračanje plašča po vetru dejstvo, da ste do včeraj napadali in blatili Jugoslavijo samo zato, ker jo je napadala in blatila SZ, in da ji sedaj pošiljate «voščila miru in blaginje» spet samo zato, ker se za obnovitev «starega prijateljstva» zavzema SZ.

Kje je tu socialistična poštenost in doslednost? Vi pravite: «Za titovce je torej dosledna zvestoba Sovjetski zvezi in mednarodnemu komunističnemu gibanju hinavščina in pomanjkanje značajnosti, dočim jim je naša želja, ki je obenem tudi želja ZSSR po zbližanju med obema državama «harlekinsko obračanje plašča po vetru».

Prav v tem je ena osnovnih razlik med vašim in našim socializmom. Vi pravite, da ste zvesti SZ in mednarodnemu komunističnemu gibanju; mi pa poznamo samo zvestobo socializmu in socialističnim interesom mednarodnega delavskega gibanja. Zato ni res, da je «vaša želja» obenem tudi želja ZSSR, ampak je res obratno, da je želja ZSSR hkrati tudi vaša želja! To je bistveno za vaš socializem. Vi nimate svojega stališča v vpraašnjih socializma, ampak le ponavljate «želje» in težnje sovjetske zunanje politike (v vprašanjih mednarodne politike).

Na to boste verjetno odgovorili (saj drugega odgovora itak ni), da je stališče SZ že po definiciji vedno in samo socialistično, in da ga mora zato vsak socialist zagovarjati.

V tem pa je hkrati druga osnovna razlika med vašim in našim socializmom. Vi ste dogmatični socialisti, (kar je protislovje, contradictio in adjecto), mi pa smo kritični socialisti, ker je socializem dejansko kritika kapitalističnega sistema (in tudi kritika socializma, ko se ta spremeni, odnosno spreminja iz ideologije v družbeno stvarnost). To pa pomeni, da vi niste socialisti, ker za socializem ni bistveno, da razglašaš na štiri vetrove, da si socialist, ampak je bistveno, da se obnašaš tako kot socialistična miselnost in praksa to zahtevata.

Če povzamemo prvi zaključek iz tega prvega momenta v omenjenem članku, je jasno, — vsaj kar se za sedaj vašega zadržanja v mednarodnih vprašanjih tiče — da je vaš socializem frazerski, kar ste povsem jasno dokazali tudi glede najnovejših odnosov med Jugoslavijo in SZ. Oprijeli ste se zadnjih ponudb Sovjetske zveze in papagajsko ponavljate «želje» SZ in pošiljate «voščila miru in blaginje» Jugoslaviji, ne da bi svojim čitateljem socialistično obrazložili ta skok od prejšnjega blatenja k sedanjemu ponujanju svojega dvomljivega prijateljstva. Takemu ravnanju pravimo mi hinavščina, pomanjkanje značajnosti in obračanje plašča po vetru. In tega ne pravimo samo mi, ampak vsak človek, ki se ni povsem odrekel logičnemu razmišljanju in sklepanju. (Zato je povsem smešno, da skušate svoje čitatelje prepričati, da hočemo baje mi proglasiti zatrjevano vašo željo po zbližanju med obema državama za «harlekinsko obračanje plašča po vetru». Zato je tudi smešen poskus, da bi v to diskusijo o vašem zadržanju do Jugoslavije, kakor koli vmešali naš odnos do SZ, ki je sicer že znan, a vam ga bomo skušali pojasniti še posebej.)

In ne samo to. Tudi skoka od prejšnjega sovjetskega blatenja in klevetanja na sedanje ponujanje «starega prijateljstva» Jugoslaviji niste socialistično obrazložili, ampak ste se le skušali prilagoditi temu novemu stališču SZ; ljudem pa, ki vas sprašujejo, kako to, da je SZ menjala svoje stališče do Jugoslavije, pa ne znate in nočete odgovoriti.

Prenehajte torej s slepomišenjem in povejte odkrito, zakaj ste prej blatili Jugoslavijo in zakaj ji sedaj ponujate prijateljstvo, ne da bi Jugoslavija spremenila svoje stališče in svoja načela, ki so povzročila pred šestimi leti nezaslišan napad Sovjetske zveze. Hic Rhodus, hic salta!

Takemu pozivu se dejanski socialisti ne morejo odtegniti. (Na argumente bomo odgovorili z argumenti, blatenje pa bomo prezrli.)

Toliko glede prvega momenta.

SOMERSET MAUGHAM

Spomini osemdesetletnika

3.

Vso sezono so se vrstili mnogi plesi in če si bil znan v mestu, si lahko dobil po dve ali tri vabila za isti večer. Seveda nismo tedaj plesali plesov, o katerih mi pripovedujejo, da jih plešejo danes. Moški so nosili frak z repom in bel žilé, visok ovratnik in bele rokavice. Dekleta so na le rokavice. Dekleta so imela carnet, na katerem ste zapisali svoje ime za tiste plese, ki ste jih želeli plesati z njo in ki jih je deklica še imela proste. Dekleta so na plese vedno spremljali domači, matere ali tetke, ki so sedele in klepetale do štirih ali celo do petih zjutraj in seveda budno čuvale nad svojimi varovankami, da bi videle, ali se morda ne vedejo preveč prosto ali ne plešejo preveč in morda prepogosto z enim samim mladeničem. Plesov, ki jih plešejo danes, tedaj ni bilo. Mi smo plesali polko in lancere, plesali smo mirni valček po dvorani in zelo neokusno je bilo «prevzemati» komu plesalko.

OBISKI OB KONCU TEDNA

Potem so bili v tistem času v navadi obiski ob koncu tedna. V času, o katerem govorim, sem si kupil malo hišo v Mayfairu, ki je bil tedaj še čisto podeželsko bivališče. Imel sem kuharirico, sobarico in majordoma. V mnogih velikih hišah so ob koncu tedna povabili po dvajset ali še več oseb. Seveda svojih služabnikov navadno niso imeli dovolj, da bi stregli tolikim ljudem, in kaka hišna gospodinja je ob povabilu zaprosila, naj bi s povabljencem prišel tudi njegov služabnik. Tako je gospode navadno spremljal sobar, gospe pa sobarica. Jaz, ki nisem imel sobarja, sem tako pripeljal s seboj majordoma. V tistih časih so služabniki gostov sedeli pri kosilu v istem vrstnem redu, kot njihovi gospodarji in gospodarice. Kot pisatelju mi niso izkazovali nobene prednosti in dobro se spominjam, da mi je nekega dne moj majordom po nekem takem obisku rekel: «Oprostite, gospod, jaz sem že sit tega, da moram vedno sedeti zadnji pri mizi vsepovsod, kamor sva kdaj povabljena. Ali bi morda vi ne mogli postati poslanec ali kaj drugega?»

Odgovoril sem mu, da mi je žal, a da ni mogoče in da mora prenašati ponižanje, kolikor pač more. Jasno je, da so se za take obiske ob koncu tedna vsi oblačili kot za večerjo. Ko pa so se gospe umaknile, so se možje v svojih sobah preoblekli v temne jopiče, ki so bili tedaj še novost, in se znova zbrali v kadilnici, kjer so klepetali, pili in predvsem kadili, kar seveda, v salonih ni bilo dovoljeno.

V tistem času je bilo življenje zelo prijetno, seveda ne za vse. Ubogi ljudje so živeli v umazanih bednih kočah in garali, da so se preživeli in ko so ostareli so bili lahko srečni, če so jih sprejeli v ubožnico. Brezposelnost se je tedaj šele porajala. Kolikor se spomnim, prva svetovna vojna ni prinesla kakih večjih razlik v načinu življenja. V letih okoli 1920 bogataši niso bili bolj bogati, ubogi pa ne manj revni. Šele druga svetovna vojna je s svojimi strahotnimi davki in z draginjo prinesla spremembe, ki so nas vse zadele. Bogati danes zares niso več toliko bogati. Velike hiše, kjer so bili nekoč bogati sprejemi, so zdaj preurejene v šole ali institute, ali pa razpadajo v ruševine, njihovi gospodarji pa se zadovoljujejo z življenjem v kakem tesnem stanovanju v Londonu. V velike hiše v Mayfairu so se naselili uradi in ves okoliš je postal danes elegantno trgovsko središče.

SVOBODNEJŠI SMO

Vso čast zaslužijo tisti, ki so toliko zgubili, zato, ker na splošno sprejemajo spremembo, ki jim jo je vsililo življenje, s pogumom in z dobro voljo. Ubogi, ki niso več tako revni, imajo boljša stanovanja in se bolje oblačijo, imajo radio, gramofone in televizijske aparate. Končno so dosegli, da lahko živijo spodobno življenje in lahko gledajo v bodočnost brez prevelike zaskrbljenosti. Res je, da smo kot narod hudo obubožali, toda v zahvalo smo kot posamezniki svobodnejši. Osvobodili smo se mnogih neumnih predsodkov. Odnosi med spoloma niso več ujeti v prepade. Oblačimo se praktičneje in manj narejeno. Ne damo več dosti na razliko v razredih. Nismo več toliko prevzetni. Skratka, mislim, da smo boljši, kakor pa smo bili tedaj, ko sem bil jaz mlad in kljub vsem težavam, ki smo jih morali premagovati, kljub vsem omejitvam in odpovedim, mislim, da je velika večina ljudi sedaj bogatejša, kakor pa je bila nekoč prej. Glavna značilnost Angležev je dobra volja in zdi se, da nam jo je uspelo ohranjati tudi v neprijetnejših okoliščinah.

(KONEC)

TRST, sreda 15. decembra 1954

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Vremenska napoved za danes: Delno oblačno, vmes razjasnitve. Temperatura se ne bo izpremenila. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 9.6 stopinj; najnižja pa 8.3 stopinj.

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Koper:** 21.05: Koncert opernih prvakov iz Beograda, Zagreba, Ljubljane in Sarajeva. — **Trst II.:** 17.55: Brahms: Dvojni koncert za violino in čelo. — **Trst I.:** 12.00: Igra godba na pihala. — **Slovenija:** 20.00: G. Verdi: «Rigoletto», opera v 4 dej.

ŠPORTNE VESTI

ITALIJANSKO KOŠARKARSKO PRVENSTVO

Košarkarji in košarkarice Triestine v vodstvu

Gira v Trstu komaj poražena - Borletti ni uspel proti Reyerju

REZULTATI:

Stella Azzurra - Roma	64-58
Reyer - Borletti	72-62
Virtus - Benelli	67-42
Varese - Milenka Cantù	60-53
Triestina - Gira	46-45
Pavia - Junghans	62-55

LESTVICA:

Triestina	10	8	0	2	645 585	16
Virtus	10	7	0	3	559 470	14
Borletti	10	6	0	4	684 585	12
Roma	10	6	0	4	592 549	12
Benelli	10	6	0	4	593 569	12
Gira	10	5	1	4	495 486	11
Reyer	10	4	1	5	573 602	9
Pavia	10	4	0	6	635 632	8
Varese	10	4	0	6	556 666	8
Stella Azz.	10	3	1	6	566 639	7
Milenka C.	10	3	0	7	461 505	6
Junghans	10	1	1	8	469 552	3

Tekme prihodnje nedelje:

Stella Azzurra - Reyer; Borletti - Virtus; Benelli - Varese; Milenka Cantù - Triestina; Gira - Pavia; Junghans - Roma.

Tekma med Triestino in Giro bi se skoraj zaključila z zmago gostov 45:44. Tako vsaj se je zdelo, ko je časomerilec z žvižgom dal znamenje za konec. Toda tik pred žvižgom je že odletela žoga iz roke enega izmed igralcev Triestine. Po pravilih je koš veljaven še tudi po žvižgu za konec, če je žoga že letela, ko je časomerilec zažvižgal. Ker je žoga padla v koš, se je stanje obrnilo na 46:45 v korist Triestine. Stvar sicer ni bila tako gladka in bilo je ob sodniški mizi precej diskusije. Toda končno je le obveljalo, da je Triestina zmagala. Mogoče Gira ni zaslužila poraza, mogoče pa s svojo skoraj obstrukcijsko igro niti ni zaslužila zmage. Tržačani so grešili v tem, da so si pustili vsiliti igro gostov in potem seveda nikamor ni šlo.

Sedaj je tesno za Triestino le še Virtus, ki je zelo prepričljivo premagala Benelli, tako da se je zdelo skoraj neverjetno, da ima za nasprotnika sicer solidno moštvo iz Pesara. Tudi Borletti je pred Reyerjem klonil. Zanimivo je, da je bil duša Reyerjevega moštva komaj 160 cm visoki Baby Campanini, ki je gladko prekašal vse igralce ne samo svojega temveč tudi nasprotnega moštva. Poraz Rome je presenečenje. Toda za tiste, ki so tekmo videli, je stvar popolnoma v redu: Stella Azzurra je res igrala tako, da je zmago zaslužila. Ostali dve tekmi sta se končali po predvidevanjih, ne da bi moštva pokazala kaj posebnega.

* * *

Košarkarice Triestine so v nedeljo zmagale nad Udinese. In ker je še Bernocchi premagal Comense, je prvo mesto na lestvici prevzela Triestina.

REZULTATI:

Comense - Bernocchi	48-51
Faenza - Cest. Bologna	57-33
Triestina - Udinese	57-44
Autonomi - ATM Milano	51-36

LESTVICA:

Triestina	6	4	1	1	329 288	9
Comense	6	4	0	2	325 261	8
Autonomi	6	4	0	2	350 323	8
Faenza	6	4	0	2	286 261	8

Slede Bernocchi (7), Udinese (6), C. Bologna (2), Milano (0).

Košarka v Gorici
MORINI — GORIZIANA
57:51 (32:33)

Goričani, ki so v velikem številu napolnili vsak kotiček igrišča, so v nedeljo pričakovali lepo in napeto tekmo. Ostali pa so razočarani. Tekma je bila res napeta, ni bila pa lepa. Mokro igrišče — v prvem polčasu je pršil dež — ni dovolilo razvitja lepih akcij. Poleg tega sta se sodnika nekam čudno sodila, skoro vedno v očitno škodo Goričanov. Kriva poraza pa sta še lepa in učinkovita igra gostov ter plehka igra Goričanov. Zdelo se je, kot da domači igralci spijo in ne znajo izkoristiti danih priložnosti. Gostje pa so bili zelo točni v streljanju v koš, posebno še v kazenskih strelih. V prvih trenutkih so sicer Goričani vodili, kmalu nato pa so jih gostje dohiteli in pričel se je lov, ki je trajal do zadnjih minut igre. Konec polčasa so bili Goričani v premoči za eno točko. V drugem polčasu se je stara pesem nadaljevala. Petnajst minut pred koncem tekme je ločila Goričane od gostov, ki so vodili, lepa razdalja. Z nekaj lepimi akcijami so Goričani goste skoro dohiteli in jim sledili le z eno točko razlike. Ta majhna razlika je dala upati v napet konec tekme, a tudi ti upi so se razblinili v nič. V zadnjih minutah so gostje dali vse iz sebe in povečali razdaljo za lepo število točk. Krivda za goriški poraz je tudi v tem, da sta morala zapustiti igrišče Kocijančič in Punteri. Goriziana je sedaj še vedno na drugem mestu. Prihodnjo nedeljo bo igrala v Bologni proti OARE.

REZULTATI:

Goriziana - Mazzini M.	51-57
Solgas - Pordenone	51-40
Bassano - Itala	34-42
OARE - Stamura	46-44

LESTVICA:

Mazzini M.	9	9	0	0	554 489	18
Goriziana	8	7	0	2	542 499	14
Itala	9	5	0	4	470 484	10

Slede OARE (9), Solgas (9), Stamura (6), Pordenone (4), Bassano (2).

* * *

Prvenstvo juniorjev: Goriziana - Monfalcone 34:29.

* * *

V predtekmi z Goriziano - Morini sta igrali juniorski ekipi Goriziane in Tržiča. S 34:29 so zmagali Goričani, ki so jasno pokazali svojo nadmoč.

Dva lepa uspeha jugoslovanske košarke

Dva lepa uspeha je zabeležila v soboto zvečer jugoslovanska košarka. Moška reprezentanca je v Muenchenu premagala reprezentanco Zapadne Nemčije s 59:39 (33:20); ženska reprezentanca pa je na Dunaju premagala reprezentanco Avstrije z 52:42 (33:19). Obe jugoslovanski reprezentanci sta bili precej pomlajeni.

Milan Westham 6:0 (2:0)

Honved je izgubil z Wolverhamptonom 3:2

LONDON, 14. — Madžarsko moštvo Honved, ki je nedavno doživelo v Beogradu poraz po Partizanu, je bilo v ponedeljek poraženo tudi po angleškem prvaku Wolverhamptonu. Prvi polčas so Madžari zaključili z 2:0, toda v drugem polčasu so Angleži dosegli tri gole in zmago.

Danes pa je nastopil v nočni tekmi Milan proti Westhamu in zmagal s 6:0 (2:0). Angleško moštvo sicer ne spada v I. divizijo, vendar že dolgo časa ni izgubilo nobene nočne tekme. Milanu pa je zmaga lahko nekoliko v tolažbo po nedeljskem porazu v tekmi z Romo.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

Prosvetno društvo „JEZERO" iz Doberdoba

SNG iz Trsta bo v četrtek 16. decembra 1954 nastopilo ob 20.30 v Doberdobu s Tiemayerjevo razpravo

„Mladost pred sodiščem"

Iz Gorice bo odpeljal na predstavo avtobus ob 19.30 izpred Bratuževe kavarne. Vpisovanje na ZSPD in pri Bratužu. Voznina in vstopnina 400 lir.

Ker je za predstavo izredno zanimanje, je ZSPD sklenila organizirati še en avtobus za prevoz gledalcev v Doberdob. Vsi, ki bi si radi ogledali predstavo, naj se do 18. ure danes oglasijo na sedežu ZSPD v Ulici Ascoli 1.

Gospa Luce v Gorici

Veleposlanica ZDA gospa Luce si je včeraj popoldne ogledala goriški grad. V dvorani «deželnih stanov» so gospo pozdravil prefekt De Zerbi, predsednik pokrajinskega odposlanstva odv. Culot in župan Bernardis, ki ji je daroval nekaj kosov znanih idrijskih čipk in album lesorezov. Ob 16.45 je gospa Luce odpotovala z goriškega letališča z ameriškim vojaškim letalom v Rim.

Jutri pričetek izplačevanja 13 plače državnim uradnikom

Jutri 16. t. m. bodo začeli izplačevati 13. plačo stalnim in nestalnim državnim uradnikom.

IZPRED GORIŠKEGA KAZENSKEGA SODIŠČA

Vpričo prodajalke ciganka ukradla tri pare zlatih uhanov vrednih 19.000 lir

Sodniki so jo spoznali za krivo in jo obsodili na leto dni zapora in 10.000 lir globe

Včeraj je bila na goriškem kazenskem sodišču zanimiva razprava proti 43-letni ciganki Paolini Rivieri, obtoženi tatvine zlatih uhanov. Razpravi je prisostvovala številna ciganska družina Riviera, prisotnih pa je bilo tudi mnogo drugih poslušalcev.

21. oktobra t.l. mestni stražnik Umberto Glessi pripeljal na goriško kvesturo obtoženo ciganko in službujočim pojasnil dogodek, ki se je pripetil na Korzu istega dopoldneva. Mestni stražnik je stal kot navadno na vogalu mestnega parka, ko je nenadoma zaslišal kričanje dveh žensk. Pristopil je k njima, da bi ju opozoril, pa ga je v istem trenutku poklicala Ana Doljak in zahtevala, da aretira žensko, s katero se je pričkala.

Na policiji se je zamotana zadeva kmalu razčistila. Ciganka je opoldne stopila v zlatarno Doljakove v Ul. Garibaldi in lastnico zaprosila, da ji pokaže poročni prstan, ker bi ga rada kupila. Ker ji prstani niso bili všeč, je namišljena kupovalka zaprosila za ogled več vrst zlatih uhanov, ki jih je gospodinja imela razstavljene v posebni škatli. Toda tudi uhani niso bili všeč neznani kupovalki, ki je zatem zapustila trgovina in odšla neznano kam. Šele ko je Doljakova hotela spraviti škatlo s stojnice, je ugotovila, da v njej manjkajo kar trije pari zlatih uhanov v vrednosti 19.000 lir. Pohitela je za neznano ciganko in jo dohitela pri mestnem parku. Zahtevala je od nje, da ji odpre torbico, toda ta se je njeni zahtevi upirala, nakar je bila Doljakova primorana pokličati bližnjega stražnika.

Nekaj časa se je ciganka tudi na policiji upirala priznati tatvino, toda po preiskavi so ji policisti našli v torbici ukradene uhane in ženska je romala v goriške zapore.

Pred sodniki se je včeraj ciganka branila z izjavami, da je bila primorana storiti ta korak zaradi 6 otrok, ki živijo v slabih razmerah zaslužek njenega moža ni dovolj za vzdrževanje tako številne družine.

Sodniki pa so ozirajoč se na njene stare prekrške, Paolino Riviera obsodili na leto dni zapora, plačilo 10.000 lir globe in poravnavo sodnih stroškov.

Zagovarjati se je moral zaradi prevare in tatvine

Pred goriške sodnike je moral včeraj tudi 27-letni Silvio Pasquinelli iz Bologne, ki je brez stalnega bivališča. Zagovarjati se je moral zaradi prevare Voroine Orsoli in kraje njenega kolesa v vrednosti 20.000 lir.

Pasquinellija je prijavil oblastem javne varnosti vojaški maršalo Natale Orsoli, službujoč v Gradiški. Izpovedal je, da se je njegovi ženi Vorpini nekega dne javil neznanec z zahtevo, naj mu po naročilu njenega moža izroči 8 praznih vreč, s katerimi bosta skupno nabrala zelenjavo za zajce Orsolinijevih. Maršalova žena je odšla z neznancem v klet in mu izročila zahtevane vreče. V njegovi prisotnosti je zaklenila vrata kleti in ključ položila na majhno okence. Zdi se, da je neznanec to opazil, kajti istega dne je iz kleti izginilo tudi žensko kolo Orsolinijeve. Kajpak je bil maršalo presenečen, ko ga je ob povratku domov žena vprašala po zelenjavi za zajca in se mu obenem potožila tudi o tatvini njenega skoraj novega kolesa.

Orožniki v Gradiški so takoj začeli s preiskavo, toda neznanca, ki je imel tuje narečje, niso našli. Šele čez nekaj mesecev so ga zasačili goriški policisti in ga vtaknili v zapor.

Goriško sodišče je Silvia Pasquinellija priznalo za krivega prve obtožbe o prevari maršalove žene in ga obsodilo na 4 mesece zapora in na plačilo 4.000 lir kazni; druge obtožbe pa ga je oprostilo, ker ni bilo dovolj dokazov.

Predsed. sodišča: dr. Suich, državni pravdnik: De Marsi, zapisnikar: Omeri.

Panoromsko platno tudi v „Verdiju"

Zaradi dokončnih del za postavitev panoramskega platna je kino «Verdi» tudi danes zaprt. Jutri pa bo na programu prvi film «cinemascope», ki bo prikazan na 13 m dolgem platnu z naslovom «Pogumen princ».

Kino na Općinah

predvaja DANES 15. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

„OPERACIJA APFELKERN"

Mogočno in izredno delo - Strasten, čudovit in gentljiv film

Velika umetnina RENEJA CLEMENTA

PO OBČINSKIH VOLITVAH V ROMANSU IN VILLESSAH

Združevanje demokristjanov z misini predstavlja resno nevarnost za demokracijo

V Romansu so zmagali kominformovci, v Villessah pa demokristjani s fašisti - Pogubna posledica popolne odvisnosti PSI od KPI

V nedeljo so bile občinske volitve v dveh občinah goriške pokrajine, in sicer v Romansu, kjer je bilo pet volilnih sedežev, in v Villessah, kjer sta bila le dva volilna sedeža.

Stetje glasov je dalo sledeče rezultate:

V Romansu je bilo vpisanih 2.128 volilnih upravičencev, od katerih jih je volilo 1.927 ali 96.38%. Volilne lista kominformistične komunistične in socialistične stranke pod imenom «Avtonomija in preporod» je dobila 1.033 glasov, lista demokristjanske stranke, strank vladnega centra ter MSI pa je pod geslom «Trije zvoniki» dobila 870 glasov. Belih glasovnic je bilo 43, razveljavljenih 22, sporne pa so štiri.

V Villessah je bilo 928 volilnih upravičencev, od katerih jih je glasovalo 889 ali 95,7%. Lista prekrižanega ščita je dobila 461 glasov, lista «Avtonomija in preporod» pa 328, belih glasovnic 38, razveljavljenih glasovnic 25.

Po zgornjih podatkih bo občina Romans v rokah kominformistični social-komunistov, občina Villesse pa v rokah združene reakcije pod krščansko demokracijo.

Volilni rezultati prav gotovo ne dajejo najbolj realne slike razporeditve sil v zgoraj omenjenih občinah, ker sta si krščanska demokracija in kominformistična partija dobesedno podredili vse ostale stranke.

Najbolj značilno je povezovanje reakcije okoli krščanske demokracije, kar ji prav gotovo ne more biti v čast, da se danes v borbi za oblast tudi po furlanskih občinah, kot se je pri parlamentarnih volitvah na Siciliji, veže z najbolj zagrizenimi reakcionarji in nasprotniki sedanjega stanja, to je s fašisti pri MSI.

Povezovanje krščanske demokracije z MSI predstavlja poleg tega tudi resno nevarnost za sedanjo ureditev v Italiji, ki je spričo javnega mnenja in pritiska delovnih množic ohranila kolikor toliko demokratično formo, čeprav demokratične vsebine že zdavnaj nima, kolikor jo je sploh imela. To povezovanje namreč prav gotovo ni bilo za ceno žrtev predobro znanih fašističnih zagrizencev, ampak je nastalo kot posledica popuščanja krščanske demokracije pred fašisti pri MSI. Villesse v malem predstavljajo to, kar se lahko zgodi v Rimu na škodo vsega italijanskega ljudstva. Zaradi tega ni dovolj, da se krščanska demokracija zaradi njenih «otvoritev na desno» samo razkrinkuje, ampak morajo delovne množice tudi paziti pred morebitnim atentatom na demokratične svoboščine, ki jih tako krčevito branijo.

Po drugi strani sta kominformistični vodstvi KPI in PSI znova nastopili skupno, kar je zopet pokazalo odvisnost PSI od direktiv in politike KPI, kar pa prav gotovo ne more biti v korist socialistični stranki in pa socialistični alterativi, ki je med ljudstvom vedno bolj občutena.

Goriški voditelji PSI so tako zopet napravili eno izmed tolikih usodnih napak, ki zavirajo krepitev socialistične stranke, medtem ko po drugi strani zaradi svoje podrejenosti politiki KPI odbija socialistične sile iz levega krila PSDI in preprečuje zbližanje stališč med neodvisnimi socialističnimi gibanji in PSI.

Delovne množice dveh furlanskih občin skoraj resda niso imele drugega izhoda, kot da so proti združeni reakciji postavile svojo enotnost, ki pa ne predstavlja toliko politične enotnosi kot enotnosti razrednega delavskega stališča in enotnost borbe za demokracijo in socialne pravice.

Prepričani pa smo, da bo prej ali slej tudi med te furlanske prebivalce posvetila luč resničnega socializma in da ne bodo imeli samo alternativo: za krščansko demokracijo ali za kominformistično partijo, ki sta vedno bolj od ugled med množicami, ampak da bo socialistična alternativa postala stvarnost, ki edino lahko sproti zdrave sile KPI in PSI ter potencialne socialistične sile, ki danes še sledijo psevdosocialistični politiki Saragatovega vodstva.

DEŽURNA LEKARNA:

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna S. Giusto, Korzo Italia 106 - tel. 31-52.

KINO

CORSO. 17: «Anatomija zločina», S. Hayden in G. Graham.
VERDI. Zaprto.
CENTRALE. 17: «Smrtna zapeljivost», R. Mitchum in J. Simons.
VITTORIA. 17: «Pošast črne lagune», R. Carlson in J. Adams.
MODERNO. 17: «Srečali se bomo v pasaži».

Sladkor in kava proste cone

Jutri 16. t. m. se bo pričelo razdeljevanje sladkorja in kave proste cone za potrošnike sovodenjske in goriške občine za mesec december. Sladkor: 1,5 kg na osebo na odrezek štev. 25 po 160 lir za kg; kava: 0,400 kg surove ali 0,320 kg pražene kave na osebo na odrezek štev. 26. Razdeljevanje se zaključi 31. t. m. Trgovci naj poskrbijo za prevzem potrebnih nakazil za omenjeno blago pri trgovinski zbornici soba štev. 6.

Nesreča motociklista v Pevmi

V ponedeljek zvečer okrog 21. ure se je v Pevmi ponesrečil 28-letni Romeo Fornasetti, iz Ul. Ascoli 25. Kakor poročajo, je Fornasetti na motociklu «Augusta MV» vozil s precejšnjo naglico po pevmski cesti proti Gorici. Ko je prišel do ovinka na strmem delu ceste tik pred pevmskim mostom, je zgubil oblast nad vozilom in se prevrnil. Obležal je v nezavesti na cesti, dokler ga ni našel neki kolesar, ki je takoj obvestil Zeleni križ. Ambulanta ga je odpeljala v mestno bolnišnico, kjer so mu obvezali številne rane po telesu ter poškodbo na desnem kolenu. Ozdravel bo v približno 10 dneh.

PREDEN SE ODLOČITE ZA NAKUP BLAGA ZA MOŠKO OBLEKO, OGLEJTE SI NAŠIH 500 RAZLIČNIH VZORCEV

Postreženi boste dobro po najugodnejših cenah

A. PERTOT

UL. GINNASTICA 22 - TRST - TELEFON 95998

Sestavljena iz najboljšega materiala
Izdelana po najnovejših tehniških odkritjih
Izbrana eleganca modelov
Cene ugodne
Popolno jamstvo za 5 let

Zahtevajte jo pri svojem urarju!

"MOTO GUZZI"

ZNIŽANE CENE

AIRONE TURIZEM 250	349.000 lir
AIRONE SPORT 250	364.000 »
ZIGOLO 98 ccm	149.000 »
ZIGOLO 98 ccm luksuzni	163.000 »
CARDELLINO 65 ccm	99.500 »
FALCONE 500 ccm	399.000 »
FALCONE 500 SPORT	419.000 »
GALLETTO 192 štiri prestave	289.000 »

TOVORNI MOTORJI ZVRNLJIVI 15 STOTOV

DELAVNICA ZA BRUSENJE CILINDROV BENCINSKIH IN DIESEL MOTORJEV.

Izključni predstavnik: **CREMASCOLI**

TRST - Ul. F. Severo 18 - Tel. 38903

S. KENNEDY

Bil sem s Ku Klux Klanom

70

Vrnil sem se k poslušanju zaslišavanja. Na koncu mize, okoli katere so sedeli člani porote na stolu za priče je sedel državni preiskovalec J. W. Hunter, ki je opisoval podobo dogodka, kot jo je on videl.

Poprej se je McCall hvalil, da je on odkril, da je Irvin živ in da je on poslal po rešilni avto. Toda v žepu sem imel izrezek iz časopisa, ki je bil objavljen nekoliko ur po dogodku. Ta list je navajal Hunterjeve besede, da je on odkril, da Irvin ni mrtev in da je odredil, naj ranjenca prepeljejo v bolnico. Toda med pričevanjem ni Hunter ničesar povedal o tem, pa tudi vprašal ga ni nihče.

RJAVI KOVČEK

Približeval se je čas za večerjo in stevilo preostalih prič je znatno upadlo. Ko je postalo očitno, da bo sodnik Futch prekinil razpravo, se je šerif McCall dvignil s stola in se približal sodniku z majhnim rjavim kovčkom v roki.

«Spoštovani sodnik,» je rekel, «jaz imam tu nekaj, kar bi moglo zanimati vas in poroto — tega nisem opazil vse do danes popoldne.»

Polagoma, dramatično je položil kovček na mizo, ga odprl in izvlekel moški plašč.

«Na plašču, ki sem ga nosil tisto noč, sem našel osmojeno luknjo od smodnika...» je rekel in privzdigoval levi rokav.

Preiskovalec Elliot se je približeval, kot da je našel važen ključ.

«Naj pogledam,» je rekel, vzel iz žepa povečevalno steklo in zelo pazljivo opazoval sukno, osmojeno s smodnikom. «Hm... zelo zanimivo — zares zelo zanimivo!»

«Inšpektor, nam lahko poveste, kakšen pomen bi to utegnilo imeti, če ga sploh ima?» je vprašal sodnik Futch.

«Da, sir, mislim, da sem kvalificiran celo kot balistični izvedenec,» je odgovoril Elliot.

«Sedite!»

«Po mojem mnenju je to doslej najboljši dokaz,» je rekel Elliott in še vedno pregledoval rokav plašča. «To dokazuje brez vsakega dvoma, da je bila v času, ko je padel strel, huda borba. Če pazljivo pogledate, boste videli, da se osmojeni del začenja pod laktom, širi pa se proti rami. To pomeni, da je šerif dvignil laket, da bi si zavaroval obraz, s tem je nategnil rokav, streljal pa je čez svojo ramo. Pravzaprav bi lahko zadel tudi samega sebe!»

Člani porote, na katere je razlaga očitno napravila močan vtis, so otipavali plašč in dvigali roke, da bi videli, kako se je to moglo zgoditi. Očitno so bili več kot zadovoljni. Želeli so pač potrditi prejšnjo obsodbo.

VSI SO ZADOVOLJNI

«Ali ima kdo drugi še kak dokaz ali pa ima še o čem pričati?» je vprašal sodnik Futch in krožil s pogledom po sobi. «Ali imate vi kaksno pripombo, gospodje od tiska? Kakršno koli vprašanje?»

Moji kolegi so se zdeli prav tako zadovoljni z delom, kot vsi ostali v sobi; niso imeli vprašanj.

Pogledal sem v svojo beležnico.

Mnogo vprašanj je bilo, ki so zahtevala odgovor.

Prvič, kdo je radijski operater, ki je bil v službi v času streljanja? Kaj je slisal in kaj je zapisal v svojo knjigo? Ali je na knjigi kak znak, ki bi dal sumiti, da je bila zamenjana?

Kaj je s tulci iz pištole (FBI je prekopal vse zemljišče na kraju dogodkov; ali so našli kar koli, kar bi dokazovalo, da so na črnca streljali, ko sta padala ali ko sta ležala na zemlji? Kakšen pomen je treba pripisati neizstreljenim nabojem, ki so jih solski otroci našli na zemljišču? Ali morda potrjujejo Irvinovo pričevanje, da je šerifov revolver odpovedal? In če ne, ali to kaže, da je bil šerifov revolver prazen, ko je njegov namestnik potegnil orožje in da sta v naglem prizadevanju, da ga ponovno napolnita in izpraznita, oba policaja raztresla naboje po zemlji?

Kako je s prstnimi odtisi na šerifovem revolverju? Ali so na njem tudi odtisi namestnikove roke? Vem, da revolver brani FBI, todo nihče ni nikoli ničesar povedal o prstnih odtisih in tudi nikogar niso o tem vprasali.

Poleg tega, zakaj ni bila izvršena avtopsija? Jasno je, da bi se moral ugotoviti vzrok smrti zdaj pa bo končan dokazni postopek, ne da bi se sploh kdo za to zanimal! Avtopsija bi utegnila pokazati, da so na žrtvi streljali, dokler sta ležali na zemlji.

To so bila samo nekatera vprašanja, ki so zahtevala odgovor. Toda Shepherd je mrtev in zdi se, da se nihče zanj ne zanima. Mar jaz lahko postavim ta vprašanja in je to najprimernejši kraj in čas? Če pokažem na te velike vrzeli v «primeru McCall», kaj se ne bo hitro našel kdo, ki jih bo zamašil? Če je kdo kaj brskal po knjigi radijskega operaterja, nočem dati nikomur priložnost, da popravi napako.

CUDNA BESEDA — AVTOPSIJA

Očitno je bilo mnogo vprašanj, ki bi mogla zanimati poroto, morda tudi zvezno poroto. Kaj ni preiskovalec Hunter dejal, da bi lahko bila hitro sklicana velika državna porota? Ker pa je primer zadeval tudi funkcionarja, ki bi moral sčititi zakon, in uslužbenca vrhovnega sodišča, sem mislil, da se bo morda sestala tudi zvezna porota. Nisem mogel verjeti, da bo stric Sam sprejel medlo in prazno tolmačenje dogodkov in se osramotil pred vsem svetom.

Zato sem sklenil, da obdržim puščice v tulu. Obstajalo pa je vprašanje, za katero sem sodil, da ga smem brez strahu postaviti.

«Kako bi bilo, ko bi se izvršila avtopsija?» sem tiho vprasal.

«Avtopsija — avtopsija?» je mrmral sodnik Futch, kot da te besede še nikoli ni slišal. «Poglejmo» — vstal je in začel šepetati s preiskovalcem Hunterjem. Nato se je vrnil k svojemu stolu in končno sporočil: «Doktor, ki opravlja medicinsko preiskavo, ni mogel priti sem.»

Tako se je komedija približevala koncu. Ob času večerje je porota sklenila sodbo o «upravičenem uboju» z utemeljitvijo, da je McCall streljal «v samoobrambi in po uradni dolžnosti».

Gledalci in člani porote so hiteli čestitat šerifu. Prvikrat, odkar se je začela preiskava, se je McCall nasmehnil, nato pa bruhnil v bučen smeh.

(Nadaljevanje sledi)

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502 — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska številka 37-338 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 37-338 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn. Gorica Ul. S. Pellico 1-II Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900 polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 20, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za FLRJ: Agencija demokratičnega inozem. tiska. Drž. založba Slovenije, Ljubljana Stritarjeva 3-I., tel. 21-928 tek. račun pri Narodni banki v Ljubljani 604 . T . 375 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ . Trst